

T.C. BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

TÜRKİYE SANAYİ POLİTİKASI
(AB Üyeliğine Doğru)

INDUSTRIAL POLICY FOR TURKEY
(Towards EU Membership)

TURKEY

T.R PRIME MINISTRY STATE PLANNING ORGANIZATION

Ağustos / August 2003

TÜRKİYE SANAYİ POLİTİKASI
(AB Üyeliğine Doğru)

Sayfa 1-30

INDUSTRIAL POLICY FOR TURKEY
(Towards EU Membership)

Page 31-62

T.C. BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI

TÜRKİYE SANAYİ POLİTİKASI
(AB Üyeliğine Doğru)

Ağustos 2003

ÖNSÖZ

Avrupa Birliğine (AB) tam üyelik sürecinde, AB Müktesebatına uyum sağlanmasına yönelik olarak Türkiye ve AB arasında kurulan ve koordinasyonu Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) tarafından yürütülen alt komitelerden “Ticaret, Sanayi ve AKÇT Ürünleri Alt Komitesi” çalışmaları kapsamında, Türkiye'nin bir Sanayi Politikası dokümanı hazırlamasının uygun olacağı belirtilmiştir. Ayrıca, Türkiye'nin Avrupa Birliğine Katılım Sürecine İlişkin 2002 Yılı İlerleme Raporunda bu dokümana daha resmi bir statü kazandırılması önerilmiştir. Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'nda (2003) ise Türkiye Sanayi Politikası dokümanının resmi bir statü kazandırıldıktan sonra Avrupa Komisyonuna iletileceği belirtilmektedir.

“Türkiye Sanayi Politikası” dokümanı, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığının koordinatörlüğünde, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türk Patent Enstitüsü, Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği (TOBB) ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun (TESK) katkılarıyla hazırlanmıştır.

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) ve Hükümet Programı temel alınarak oluşturulan bu doküman, sanayi politikasının genel çerçevesini belirlemek üzere, orta vadeli bir politika metni olarak hazırlanmıştır. Metin, özellikle imalat sanayiine ilişkin mevcut durumu, kurumsal çerçeveyi, amaçları, izlenecek politikaları ve belirli tedbirleri kapsamaktadır.

Türkiye'de sanayi politikasının temel amacı artan dünya rekabet şartları altında sanayinin rekabet gücünü ve verimliliğini artırarak dışa dönük bir yapı içerisinde sürdürülebilir büyümeyi sağlamaktır. Bu bağlamda, sanayi politikası, girişimcilerin ve işletmelerin inisiyatif alabilecekleri, fırsatlar yaratabilecekleri ve potansiyellerini kullanabilecekleri, rekabete açık bir iş ortamını geliştirmeyi hedeflemektedir.

Türkiye'de sanayiye yönelik bazı genel politikalar bulunmaktadır. Bununla birlikte, sanayi politikası, dış ticaret, yatırım, teknoloji, kalite iyileştirme, çevre, işgücü KOBİ ve rekabet gibi farklı politika alanlarını da kesen yatay bir politika alanıdır. Ayrıca, sektörlerin spesifik ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilen sektörel politikaları da içermektedir.

Bu dokümanda yer alan politika ve tedbirlerin uygulanmasının sanayinin gelişmesine katkıda bulunması beklenmektedir. Bu doküman, önümüzdeki yıllardaki gelişmeler ve ihtiyaçlar doğrultusunda tekrar gözden geçirilecektir.

Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanan “Türkiye Sanayi Politikası” dokümanı Yüksek Planlama Kurulu'nun 30.09.2003 tarih ve 2003/44 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1. MEVCUT DURUM	2
1.1. Son Gelişmeler ve Beklentiler	3
1.2. Sanayinin Yapısı	6
1.3. Türkiye – AT Gümrük Birliği	8
1.4. Türk Sanayiinin Güçlü ve Zayıf Yönleri	9
2. KURUMSAL ÇERÇEVE	10
3. HEDEF VE POLİTİKALAR.....	12
3.1. Temel Hedefler	13
3.2. İlke ve Politikalar	13
3.2.1. Genel Politikalar	13
3.2.2. İhracatın Artırılması	15
3.2.3. Yatırımların Teşvik Edilmesi	16
3.2.4. Teknolojik Kapasitenin ve Ar-Ge'nin Geliştirilmesi.....	16
3.2.5. Kalite ve Verimliliğin Artırılması	17
3.2.6. İşgücünün Geliştirilmesi.....	18
3.2.7. KOBİ'lerin ve Girişimciliğin Geliştirilmesi	18
3.2.8. Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi Siteleri ve Sanayi Bölgeleri.....	20
3.2.9. Sürdürülebilir Gelişmenin Sağlanması.....	20
3.2.10 Rekabet Ortamının Oluşturulması	21
3.3 Sektörel Politikalar	21
4. SANAYİDE AVRUPA BİRLİĞİ İLE İŞBİRLİĞİ.....	23
EK: HUKUKİ VE İDARİ TEDBİRLER.....	24

TÜRKİYE SANAYİ POLİTİKASI¹⁾

(AB Üyeliğine Doğru)

GİRİŞ

Türkiye Sanayi Politikası dokümanı, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığının koordinasyonunda, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türk Patent Enstitüsü, Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsalar Birliği (TOBB) ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun (TESK) katkılarıyla hazırlanmıştır.

Bu doküman, Türkiye'deki sanayi politikasının genel çerçevesini vermek üzere hazırlanmıştır. Özellikle imalat sanayiinin mevcut durumunu, kurumsal çerçeveyi, amaçlar ile politikaları ve ilgili tedbirleri kapsamaktadır. Dokümanda belirtilen politikalar, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) ve Hükümet Programı temel alınarak oluşturulmuştur.

Sanayi politikası, büyüklüklerinden, yasal statülerinden, faaliyet ve yerleşim alanlarından bağımsız olarak şirketlerin büyüme ve gelişmelerine olanak sağlamak amacıyla, iş ortamının geliştirilmesiyle doğrudan ilgilidir. Bu bağlamda, sanayi politikası, girişimcilerin ve işletmelerin inisiyatif alabilecekleri, fırsatlar yaratabilecekleri ve potansiyellerini kullanabilecekleri, rekabete açık iş ortamını geliştirmeyi hedeflemektedir.

Türkiye'de sanayi politikası bağımsız bir politika alanı değildir. Sanayi politikasının yatay bir yapısı vardır ve dış ticaret, yatırım, enerji, teknoloji, kalite iyileştirme, çevre, işgücü, KOBİ ve rekabet gibi politika alanlarını keser. Ayrıca, her bir sektörün spesifik ihtiyaçlarından dolayı sektörel politikalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, ilgili alanlardaki politika ve tedbirler arasında bütünlük ve dengenin sağlanmasına önem verilmektedir.

Diğer yandan, bu dokümanda bulunan tedbirler, öncelikleri belirten bir zamanlama çerçevesinde hukuki ve idari düzenlemelerden oluşmaktadır. Mevcut

¹⁾ Bu dokümanın önceki versiyonu 17 Temmuz 2002 tarihinde AB-Türkiye Sanayi, Ticaret ve AKÇT (Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu) Ürünleri Alt Komitesi Toplantısında sunulmuştur. Doküman daha sonra, söz konusu toplantıdaki AB delegasyonu tarafından yapılan öneriler ve hükümet tarafından açıklanan yeni politikalar da dikkate alınarak nihai hale getirilmiştir.

sorunların aşılması ve ekonomik istikrarın sağlanmasıyla beraber ilave tedbirler de gündeme gelecektir.

Bu dokümandaki sanayi politikası önceliklerinin dikkate alınmasıyla, ilgili alanlarda oluşturulacak politikaların ve alınacak tedbirlerin sanayinin gelişmesine katkıda bulunması beklenmektedir.

1. MEVCUT DURUM

Türkiye’de 1963’ten beri uygulanan beş yıllık kalkınma planı dönemlerinde “sanayiye dayalı büyüme” temel amaçlardan biri olmuştur. Ancak, 1980 yılı öncesi ve sonrasında benimsenen sanayileşme stratejileri ve uygulanan ekonomi politikaları büyük farklılıklar arz etmiştir. 1980 yılına kadar ithal ikamesi politikası uygulanmış; 1980 yılından sonra ise, ihracata dönük sanayileşmenin uygulamaya konulmasıyla, piyasa ekonomisinin ilke ve esaslarının geliştirilmesi yönünde önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

Bu reformlar özel sektörün dinamizminin artırılmasına önemli katkılar sağlamış ve Türk ekonomisinin iç ve dış etkilere karşı uyum yeteneğini artırmıştır. Böylece, son yıllardaki endüstriyel büyümenin kaynağını özel sektörün yatırımları ve dinamizmi oluşturmuştur.

Sonuçta, ekonomik krizlerin olduğu yıllar dışında, 2000 yılına kadar sanayi büyük bir gelişme göstermiştir. Sanayi katma değerinde, ihracat hacminde ve ihracat içerisinde imalat sanayiinin payında önemli artışlar olmuştur. Sanayi katma değerinde ortalama yıllık büyüme oranı 1980-90 döneminde % 6,6, 1990-2000 döneminde ise % 4,2 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2001 yılında % -7,5, 2002 yılında ise % 9,4 olarak gerçekleşmiştir.

Sanayinin GSMH içindeki payı 1980’de % 18,3 iken, 2000 yılında % 23’e, 2002 yılında ise yüzde 25,6’ya ulaşmıştır.

İmalat sanayi üretimi, 1980-1990 döneminde yıllık ortalama % 7,1, 1990-2000 döneminde ise % 4,2 artış göstermiştir. Bu oran 2001 yılında % -9,5, 2002 yılında ise % 10,9 olarak gerçekleşmiştir.

Sanayideki büyümenin en önemli yansıması dış ticarete gözlenmiştir. Toplam ihracat 1980’den sonra hızlı artış göstermiş; 1980 yılında 2,9 milyar ABD

Dolarından, 2000 yılında 27,8 milyar ABD Doları, 2002 yılında ise 35,8 milyar ABD Doları seviyesine ulaşmıştır. Sanayi mallarının ihracat içerisindeki önemi artmış ve imalat sanayii mallarının toplam ihracat içerisindeki payı 2000 yılında 25,3 milyar ABD Doları ile % 91'e, 2002 yılında ise 33,3 milyar ABD Doları ile % 93'e ulaşmıştır.

Ekonomideki büyümenin bir sonucu olarak, ithal edilen yatırım ve ara mallarının hacmi de artmıştır. Toplam ithalat 1980 yılında 7,5 milyar ABD Doları iken, hızlı bir artışla 2000 yılında 54,5 milyar ABD Dolarına ulaşmış, 2002 yılında ise 51,3 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İmalat sanayii ithalatı ise 2000 yılında 45 milyar ABD Dolarına ulaşarak, toplam ithalatın % 82,6'sını oluşturmuştur. Bu değerler 2002 yılında sırasıyla 41,9 milyar ABD Doları ve % 81,7 olmuştur.

Sanayileşme süreci etkisini istihdam yapısı üzerinde de göstermiştir. Toplam istihdam, 2000 yılında 21,7 milyona ulaşmış ve istihdam içerisinde sanayinin payı 1980 yılında % 11,6'dan, 1990 yılında % 15,6'ya ve 2000 yılında da % 17,8'e yükselmiştir. 2002 yılında ise ortalama 20,3 milyon olarak gerçekleşen istihdamın % 19,5'i sanayi sektöründe gerçekleşmiştir.

1.1. Son Gelişmeler ve Beklentiler

1997 yılının ortalarında ilk olarak Asya ülkelerinde, daha sonra Rusya'da ortaya çıkan küresel krizlerin Türkiye'deki ilk etkisi mali piyasalarda olmuştur. Küresel krizin sanayi üretimi, kapasite kullanımı, istihdam ve ihracat üzerinde etkileri, 1999 yılında görülmüştür.

1999 yılı sonunda, Türk Hükümeti, ekonomide daha istikrarlı bir büyüme ortamı sağlamak amacıyla, Uluslararası Para Fonunun (IMF) desteğiyle üç yıllık bir makro ekonomik programı uygulamaya koymuştur. Bu programın uygulanması sonucunda, 2000 yılında, ekonomide faiz oranlarının hızla beklenen seviyenin altına inmesi, enflasyon oranının önemli ölçüde düşmesi, üretim ve iç talebin yükselmeye başlaması şeklinde olumlu gelişmeler gözlenmiştir.

2000 yılında, sanayi de ekonomideki olumlu gelişmelere paralel bir performans sergilemiştir. Ancak, 2000 yılında, Türk Lirasının reel değerinin beklenenin üzerinde artması, iç talebin hızla yükselmesi, ham petrol ve doğal gaz gibi enerji ürünlerinin fiyatlarının artması, Euro/ABD Doları paritesindeki gelişmeler ve cari işlemler açığının program seviyesini önemli ölçüde aşması gibi bazı

beklenmeyen gelişmeler de yaşanmıştır. Ayrıca, bazı önemli kamu işletmelerinin özelleştirilmelerinde gecikmeler, finans sektörünün sağlıksız yapısı ve kamu bankalarının neden olduğu sorunlar, uluslararası sermayenin gelişmekte olan piyasalara ihtiyatlı yaklaşımı 2000 yılının ikinci yarısında Türkiye'ye net sermaye girişini azaltmıştır. Bu gelişmeler, Kasım 2000 ve Şubat 2001'de olmak üzere arka arkaya iki krize yol açmıştır. Bunun sonucunda, faiz oranları yükselmiş, dalgalı kur sistemine geçilmiş ve Türk Lirası devalüe edilmiştir. Bu durum ekonomide belirsizlik yaratmış, iç talebi daraltmış ve tüm sanayi sektörlerini olumsuz etkilemiştir.

Mali krizi aşmak için, Nisan 2001'de yeni bir ekonomik program açıklanmıştır. Programda; ihracata, KOBİ'lere ve işletmelerin finansal sorunlarına ilişkin yeni tedbirlere yer verilmiştir.

2001 yılında sanayide yaşanan yüksek daralmayı takiben, 2002 yılının ilk çeyreğinin sonunda sanayinin tekrar toparlanması yönünde belirtiler ortaya çıkmış ve bu trend ekonominin genelindeki olumlu gelişmeler ile artarak devam etmiştir. İç talepte gözlenen kısmi iyileşme ve ihracat performansındaki devamlılık sayesinde, 2002 yılında imalat sanayii üretimi ve kapasite kullanımı büyük ölçüde artmıştır.

1999, 2000, 2001, 2002 yıllarında imalat sanayiinin temel göstergelerindeki gelişmeler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

	1999	2000	2001	2002
Katma Değer Artışı (%)	-5,7	6,4	-8,1	10,4
Kapasite Kullanım Oranı (%)	72,4	75,9	70,9	75,7
İthalat Artışı (%)	-13,1	29,8	-26,2	25,1
İhracat Artışı (%)	-0,5	6,7	13,2	13,8

Önümüzdeki yıllarda Türkiye ekonomisinin temel ekonomik göstergelerinin aşağıda sunulduğu gibi gelişmesi beklenmektedir. Ayrıntılı açıklamalar ve ekonomik değişkenlere ilişkin tüm tahminler, 2002 ve 2003 yılları Katılım Öncesi Ekonomik Programda yer almaktadır.

	Gerçekleşme			Tahmin			
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Büyüme Oranı (%)	7,4	-7,5	7,8	5,3	5,1	5,1	5,1
-Tarım	3,9	-6,5	7,1	0,5	2,5	2,4	2,3
-Sanayi	6,0	-7,5	9,4	6,2	5,5	5,5	5,4
-Hizmetler	8,9	-7,7	7,2	5,9	5,5	5,5	5,5
İhracat (milyar ABD Doları)	27,8	31,3	35,8	43,5	48,4	54,1	60,3
İthalat (milyar ABD Doları) (*)	54,5	41,4	51,3	61,6	67,5	73,2	79,2
Net Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyar ABD Doları)	0,1	2,8	-0,8	1,4	1,0	1,3	1,6
İstihdam Artışı (%)	-3,9	-1,0	-0,8	1,9	3,3	2,6	2,7

(*)Altın ithalatı hariç

Sürdürülen politikalar ve yapısal reformlar, bu hedeflere ulaşmanın yanında makroekonomik istikrarın sağlanması ve sürdürülmesinde önemli rol oynayacaktır.

Türkiye ekonomisinde özel sektör faaliyetlerinin güçlendirilmesi, Hükümetin genel makro ekonomik istikrar programındaki temel unsurlardan biridir. Doğrudan yabancı yatırımlar bu süreçte çok önemli rol oynamakta, küresel piyasada ülkenin rekabet gücünü artırmak suretiyle ekonomik büyümeyi ve gelir yaratılmasını canlandırmaktadır. Ancak, doğrudan yabancı sermaye girişi halen Türkiye'nin potansiyel seviyesine ulaşamamış ve bu nedenle de yerel iş ve istihdam fırsatları kısıtlı kalmıştır.

Yatırımcıların karşılaştığı yasal ve idari engelleri ortadan kaldırarak ülkemizdeki genel yatırım ortamını iyileştirmek amacıyla, 2001 yılının sonunda, Yatırım Ortamını İyileştirme Reform Programı başlatılmıştır. Son dönemde, yatırım ortamının iyileştirilmesi amacıyla çeşitli mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır.

1.2. Sanayinin Yapısı

Türk sanayii ağırlıklı olarak özel sektör faaliyetlerinden oluşmaktadır. İmalat sanayiinde üretimin % 80'inden fazlası ve gayrisafi sabit sermaye yatırımlarının yaklaşık % 95'i özel sektör tarafından gerçekleştirilmektedir²⁾.

Son yıllardaki özelleştirmeler neticesinde kamu sektörünün imalat sanayii içindeki payı azalmaktadır. Gıda, çimento, demir-çelik, kağıt, elektronik, otomotiv, tekstil ve orman ürünleri sektörlerinde özelleştirme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Şeker, tütün ve içki, tekstil, kağıt, gübre, petrol ürünleri, petrokimya, ana metal ve makina imalat sektörlerinde faaliyet gösteren bazı fabrika ve işletmeler halen özelleştirme programında yer almaktadır. Ancak, gıda, kimya, demiryolu araçları ve savunma sanayiinde, iç pazarda önemli payı olan bazı kamu iktisadi teşebbüsleri bulunmaktadır.

İmalat sanayii üretiminde başlıca sektörlerin payları aşağıdaki gibidir.

ÜRETİMDE PAY (%) (*)	2000	2002
Gıda	20,1	20,9
Tekstil-Giyim	20,2	21,5
Kimya	7,2	6,9
Otomotiv	6,5	4,8
Petrol Ürünleri	5,9	6,9
Demir-çelik	4,6	4,9

(*) 1998 yılı fiyatlarıyla

İmalat sanayii ihracatında temel sektörlerin payları cari fiyatlarla aşağıdaki gibidir.

İHRACATTA PAY (%)	2000	2002
Tekstil-Giyim	39,5	36,9
Demir-çelik	7,4	8,1
Otomotiv	6,4	10,7
Gıda	6,0	4,9

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) sınıflandırmasına göre, Ar-Ge yoğunluğu (teknoloji) bakımından imalat sanayiinin üretim ve ihracat yapısında son dönemde gözlenen gelişmeler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

²⁾ 1980'li yılların başında bu değerler sırasıyla % 57 ve % 63'tür.

TEKNOLOJİ (Ar-Ge Yoğunluğu)		
Üretimdeki Pay(%)	1996	2000
Düşük Teknoloji	73,6	72,2
Orta Teknoloji	21,6	22,9
Yüksek Teknoloji	4,8	4,9
TOPLAM	100,0	100,0
İhracattaki Pay (%)	1996	2001
Düşük Teknoloji	73,3	63,2
Orta Teknoloji	20,1	26,5
Yüksek Teknoloji	6,6	10,3
TOPLAM	100,0	100,0

Sanayi yapısı içerisinde KOBİ'ler önemli bir paya sahiptir. 2000 yılında, 250'ye kadar çalışanı olan KOBİ'ler tüm işletmelerin % 99,6'sını oluşturmuş, toplam istihdamda % 63,8, katma değerde ise % 36 paya sahip olmuştur.

Sanayinin mekansal dağılımı Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanayi Siteleri ile yönlendirilmektedir.

2002 yılı sonu itibarıyla, 65 sanayi bölgesinde 10.582 işletme faaliyet göstermekte olup, 351.299 kişi istihdam edilmektedir. Ayrıca, 362 adet Küçük Sanayi Sitesinde kurulan 83.318 işletmede yaklaşık 400.000 kişi istihdam edilmektedir.

Sanayi işletmelerinin bölgesel dağılımı dengeli olmayıp, daha çok Türkiye'nin sanayi katma değerinin % 51,8'ini oluşturan Marmara bölgesinde yoğunlaşmaktadır. Ancak, geleneksel sanayi merkezleri olan İstanbul, İzmir, Adana ve Ankara gibi illerin sanayideki ağırlığında azalma eğilimi görülmektedir. Bu illerde finans, bankacılık, pazarlama, ticaret ve turizm gibi hizmetler yoğunlaşmakta; sanayi faaliyetleri ise civar illere yayılmaktadır. Bunun sonucunda, İçel, Kırklareli, Sakarya ve Tekirdağ gibi yeni sanayi merkezleri oluşmuştur. Yerel girişimciliğin gelişmesi sonucunda Denizli ve Gaziantep de yeni sanayi merkezleri konumuna gelmiştir.

Az gelişmiş bölgelerde sanayinin gelişimi farklılaştırılmış teşvik sistemi ile desteklenmektedir. Ayrıca Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Doğu Anadolu Kalkınma Projeleri (DAP) ve Doğu Karadeniz Bölgesi Kalkınma Projeleri (DOKAP) gibi bölgesel kalkınma projelerinin uygulanmasıyla yeni bir ivme kazanılmıştır.

Doğrudan yabancı yatırımlar, sanayinin gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Ülkemizde yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla aynı hak ve sorumluluklara sahiptir. 1980-2000 yılları arasında verilen yabancı sermaye izinleri 28,6 milyar ABD Dolarını geçmiştir. Bu rakamın yaklaşık 15,8 milyar ABD Doları imalat sanayii için verilmiştir. 2001 ve 2002 yıllarında verilen toplam 5 milyar ABD Doları tutarındaki yabancı sermaye izinlerinin 2,1 milyar ABD Doları imalat sanayii için verilmiştir. İmalat sanayiinde, doğrudan yabancı yatırımlar otomotiv, gıda, tütün, konfeksiyon, kimya, demir-çelik ve elektronik-elektrikli makinalar sektörlerinde yoğunlaşmıştır.

1.3. Türkiye – AT Gümrük Birliği

AB ile Gümrük Birliğinin tamamlanması Türk sanayiinin uluslararası rekabete açılması yönünde önemli bir adım teşkil etmiştir.

Gümrük Birliği sonrasında bazı önemli gelişmeler gözlenmiştir:

AB ile dış ticaret hacmi artmıştır. AB ülkelerinin toplam ithalattaki payı 1993-95 döneminde % 47,1 düzeyinde iken 2002 yılında % 45,5'e düşmüştür. Toplam ithalat içinde AB'nin payı düşmesine rağmen , artan ticaret hacmi neticesinde AB'den yapılan ithalat 1995 yılında 16,9 milyar ABD Dolarından 2002 yılında 23,1 milyar ABD Dolarına yükselmiştir. AB ülkelerinin toplam ihracat içerisindeki payı % 51-52 civarında sabit kalmasına rağmen artan ihracat hacmi nedeniyle, 1995 yılında AB'ye yapılan toplam ihracat 11 milyar ABD Doları iken, 2002 yılında 18,1 milyar ABD Dolarına yükselmiştir.

Özel sektörün gerçekleştirdiği kalite iyileştirmeye yönelik modernizasyon yatırımları sayesinde sanayinin rekabet gücü geliştirilmiştir.

İmalat sanayindeki firmaların kalite kavramına verdikleri önem artmıştır. Firmaların ISO 9000 gibi kalite belgelendirme sistemlerine müracaatlarında artış gözlenmiştir. Ayrıca AB teknik mevzuatına uyum çalışmaları, özellikle AB'dekine benzer uygunluk değerlendirme ve piyasa gözetimi alt yapılarının oluşturulması, kalite alt yapısının yükseltilmesine katkıda bulunacaktır.

Dış ticaret, gümrükler, malların serbest dolaşımı, sınai mülkiyet hakları, rekabet, tüketicinin korunması gibi pek çok alanda mevzuat uyumu gerçekleştirilmiştir.

Muhtelif alanlarda, Topluluğun teknik mevzuatının uyumlaştırılması ve uygulanması için gerekli hukuki ve kurumsal yapının oluşturulması amacıyla Çerçeve Kanun ve ilgili yönetmelikler hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Ayrıca, makinadan kimyasallara kadar uzanan muhtelif alanlardaki AB Direktiflerinin uyum çalışmaları ilgili kurumlarca büyük oranda tamamlanmıştır. Bu alanlarda gerekli alt yapının tamamlanmasını müteakiben, uygulama geliştirilecektir. Öte yandan, yeni sistemin tam ve doğru olarak işleyişini temin etmek için kilit bir kurum olan Türk Akreditasyon Kurumu kurulmuş ve akreditasyon faaliyetlerine başlamıştır.

Sübvansiyon sistemi basitleştirilerek, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kuralları gibi uluslararası yükümlülüklerimizle uyumlaştırılmıştır.

Türkiye, AB'nin Genelleştirilmiş Tercihler Sistemini kısmen de olsa uygulamaya sokmuş ve sanayi için malzeme ve girdilerin ithal maliyetini azaltmak amacıyla ithalat rejiminde gerekli düzenlemeleri yapmıştır.

Türkiye, sınai mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını temin etmek üzere gerekli yasal ve idari çalışmaları önemli ölçüde tamamlayarak bu alanda iyi işleyen bir alt yapıyı oturtmuş durumdadır.

1.4. Türk Sanayiinin Güçlü ve Zayıf Yönleri

Yetersiz sermaye birikiminin dışında, makroekonomik istikrarı sağlamaktaki güçlükler, kronik yüksek enflasyon oranları, yüksek vergiler, sermayenin ve temel sınai girdilerin yüksek maliyetleri, teknolojik gelişmelere ayak uydurma konusundaki zorluklar, yenilik ve yeni teknoloji üretimde yetersizlik Türk sanayiinin rekabet gücünü olumsuz olarak etkileyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son yıllarda, Türkiye'de makroekonomik istikrarsızlığın temelinde yapısal sorunlar yatmaktadır. Kamunun yüksek oranda iç borçlanması özel sektörün kaynak ve yatırım maliyetinin artmasına yol açmıştır. Kamu finansmanındaki sorunların yanı sıra sürekli yüksek enflasyonun da ekonominin performansı üzerinde olumsuz etkileri olmuş ve bu durum ekonomik büyümede dalgalanmalara ve potansiyelinin altında kalınmasına neden olmuştur.

Daha ayrıntılı olarak açıklamak gerekirse, yoğun bürokrasi, yatırım ortamındaki belirsizlikler, yetersiz Ar-Ge harcamaları, tasarım ve marka yaratmadaki yetersizlikler, finansman kaynaklarına erişimde engeller, etkin olmayan pazarlama hizmetleri, düşük ölçekli kapasiteler, düşük verimlilik ve kalite ile çevre bilincindeki eksiklik sanayinin temel zaafı olarak ortaya çıkmaktadır.

Küçük ölçekli sanayi işletmeleri ise sınırlı kapasiteleri ve organize olamayan yapıları nedeniyle, verimlilik, kalite, pazarlama, teknik bilgi ve finansman alanlarında sorun yaşamaktadır. Ayrıca, haksız bir rekabet ortamı oluşmasına neden olan kayıt dışı istihdam çok yaygındır.

Diğer yandan, büyük iç pazar ve yürürlükteki liberal ekonomi politikalarıyla birlikte, doğal kaynaklarımız, AB ile ekonomik entegrasyon, AB, Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri, Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ve Orta Doğu ülkeleri pazarlarına olan coğrafi yakınlık, eğitilmiş iş gücü, güçlü sanayi yapısı, alt yapı ve telekomünikasyon sistemlerinde kaydedilen ilerlemeler, Türkiye'nin dış pazarlarda rekabet edebilirliğini artıran unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Bunlara ilaveten, mevcut ekonomik program ve yapısal reformlar, enflasyonist beklentileri azaltarak süreklilik arz eden yüksek enflasyon oranlarını düşürmeyi, ekonominin rekabet edebilirliğini artırmayı, daha etkin kaynak kullanımını, piyasa mekanizmasını güçlendirmeyi ve özel sektörün ekonomideki rolünü artırmayı hedeflemektedir. Dolayısıyla, bu reform ve politikalar ile mevcut potansiyelin kullanılması ve sanayi sektörü için yeni fırsatlar yaratılması beklenmektedir.

2. KURUMSAL ÇERÇEVE

İşletmelerin iç piyasada faaliyet gösterdikleri iş ortamı bir çok yönüyle, mevcut kurumlar ve yapılarla ilişkilidir ve bunlardan etkilenmektedir. Dolayısıyla kurumsal çerçeve ve sistemin etkinliği işletmelerin performansını önemli ölçüde etkilemektedir. Sanayi politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında görev alan kurumların spesifik rolleri aşağıda verilmektedir:

DPT Müsteşarlığı, sanayi politikalarının da ana bir unsur olarak yer aldığı uzun vadeli kalkınma planlarını ve yıllık programları hazırlar. DPT, kalkınma planlarını hazırlarken, sanayi politikasının oluşturulmasında, kamu ve özel sektörden ilgili tüm kurum ve kuruluşların görüşünü alır, sanayi politikasının etkin bir şekilde

uygulanması amacıyla bakanlıkların ve kamu kurumlarının koordinasyonunu sağlar. DPT Müsteşarlığı, ayrıca, kaydedilen gelişmeleri izleyerek değerlendirir ve gerekli olduğu hallerde söz konusu politikalarda değişiklikler önerir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığının temel görev ve sorumlulukları, mevcut ekonomik ve teknolojik şartlara göre sanayi politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamak, kalkınma planları ve programlarda öngörülen hedef ve politikalar çerçevesinde sanayinin hızlı ve istikrarlı gelişmesini sağlamak ve desteklemek, Küçük Sanayi Sitelerini ve Organize Sanayi Bölgeleri kurmak ve denetlemek, bu amaçla kredi sağlamak, Organize Sanayi Bölgelerinde arsa tahsis etmek, Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin kurulması için izin vermek, sanayi işletmelerine ilişkin kayıtları tutmak, piyasa gözetimi yapmak, tüketicilerin sağlığını, güvenliğini ve ekonomik çıkarlarının korunması için tedbirler almak, esnaf ve sanatkar kuruluşları ile ilgili yasal düzenlemeleri gerçekleştirmek olarak sıralanabilir.

Sanayi politikasının oluşturulmasında etkili olan başlıca diğer kurum ve kuruluşlar ve bunların görevleri aşağıda yer almaktadır:

Hazine Müsteşarlığı (yatırım teşvik sisteminin belirlenmesi ve uygulanması, yabancı yatırımlarla ilgili politikaların belirlenmesi, yabancı yatırımların takibi ve teşvik edilmesi)

Dış Ticaret Müsteşarlığı (dış ticaret faaliyetlerinin koordinasyonu ve desteklenmesi, ihracat teşviklerinin düzenlenmesi, serbest bölgelerin kurulması, yönetilmesi ve işletilmesi ile ilgili ilke ve politikaların belirlenmesi)

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (özelleştirme uygulamaları ile ilgili kararların alınması ve uygulanması)

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme ve Destekleme Başkanlığı (KOSGEB) (Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi; laboratuvar, danışmanlık ve tasarım hizmetleri verilmesi; kalite iyileştirme ve sektörel gelişmeye yönelik destek sağlanması; pazarlama ve istihdam yaratma konularında danışmanlık ve eğitim hizmetleri verilmesi)

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu (TÜBİTAK) (bilim ve teknoloji politikalarının oluşturulması ve Ar-Ge faaliyetlerinin teşvik edilmesi ve koordinasyonu)

Rekabet Kurumu (rekabetin bozulduğu durumlarda gerekli incelemelerin yapılması, muafiyet ve menfi tespit belgelerinin verilmesi, birleşme ve satın almaların onaylanması, Rekabet Kanunu çerçevesinde gerekli düzenlemelerin yapılması)

Eximbank (dış ticaretin desteklenmesi)

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) (Türk standartlarının hazırlanması, ürün ve sistem belgelendirmesi, kalibrasyon, ulusal düzeyde endüstriyel metroloji)

Türk Patent Enstitüsü (sınai mülkiyet haklarının tescili ve korunması için gerekli işlemlerin yürütülmesi)

Türk Akreditasyon Kurumu (laboratuvar, belgelendirme ve muayene hizmetleri veren yerel ve uluslararası kuruluşların akreditasyonu, söz konusu kuruluşların kabul edilen ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak çalışmalarının temin edilmesi ve böylece ürün/hizmet, sistem, personel ve laboratuvar belgelerinin uluslararası alanda tanınmasının sağlanması)

TOBB, TÜSİAD, TESK ve Sektörel Üretici Birlikleri de sanayi politikasının oluşturulmasında ve ilgili tedbirlerin alınmasında kamu kurumlarıyla işbirliği yapan özel sektör kuruluşlarıdır.

3. HEDEF VE POLİTİKALAR

Uzun dönem makroekonomik politikaların temel hedefi, sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin sağlanması, enflasyon oranlarının AB seviyesine indirilmesi ve ekonominin rekabet gücünün artırılmasıdır.

Bu çerçevede, makroekonomik istikrarın sağlanmasına ve yapısal reformların gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir. Uygulanan ekonomik program kapsamında, tarımsal destekler, sosyal güvenlik, kamu mali yönetimi ve şeffaflık, vergi politikası, özelleştirme ve bankacılık sisteminin denetim ve gözetimi alanlarında yapısal reformlar gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, hükümet, sanayi ile ilgili tedbirleri de içeren Acil Eylem Planını uygulamaya koymuştur.

Ekonominin diğer alanlarında sağlanacak iyileşmelerin de sanayinin sürdürülebilir gelişmesine katkıda bulunması beklenmektedir.

Sanayi politikası, büyümenin üç temel faktörü olan yenilik yapabilme, yatırım ve ihracat dikkate alınarak oluşturulacaktır.

Sanayi sektörlerinin sorunları, sektör temsilcilerinin öneri ve önceliklerini gözeterek, esnek yapıda ve sektör odaklı reformlar içeren eylem planlarıyla çözülecektir.

Bu çerçevede, sanayinin gelişmesi ile ilgili hedef ve politikalar aşağıda sunulmaktadır.

3.1. Temel Hedefler

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında sanayinin gelişmesinde temel hedef, artan dünya rekabeti şartları altında sanayinin rekabet gücünü ve verimliliğini artırmak, dışa dönük bir yapı içerisinde sürdürülebilir gelişmeyi desteklemek ve muhafaza etmek olarak belirlenmiştir. Bu hedefe piyasa koşullarında ve uluslararası anlaşmalarla uyumlu bir biçimde ulaşılabilecektir.

Sanayi; olabildiğince yerel kaynakları harekete geçiren, çevre normlarına uygun üretim yapan, tüketici sağlığını ve tercihlerini gözeterek, yüksek nitelikli işgücü kullanan, stratejik yönetim anlayışını uygulayan, Ar-Ge'ye önem veren, teknoloji üreten, özgün tasarım ve marka yaratarak uluslararası pazarlarda yerini alan bir yapıya kavuşturulacaktır.

KOBİ'lerin desteklenmesine, yenilik yapabilme sistemlerinin geliştirilmesine ve yeni girişimcilerin teşvik edilmesine özel önem verilecektir.

Kalkınma planları ve ülkenin uluslararası taahhütleri çerçevesinde teşvik politikalarının temel hedefi, yerli ve yabancı yatırımların desteklenmesi suretiyle bölgesel dengesizliklerin giderilmesi, sanayinin rekabet gücünün artırılması ve yeni istihdam olanaklarının yaratılmasıdır.

3.2. İlke ve Politikalar

3.2.1. Genel Politikalar

Bilgi ve teknoloji yoğun nitelik taşıyan savunma ve havacılık, makina imalat, kimya, elektronik sanayilerinin ve yazılım sektörünün geliştirilmesi, sanayide ileri

teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması; geleneksel sanayilerin rekabet gücünün artırılması hedeflenecektir.

İşletmelerin yönetim ve finansman yapılarının iyileştirilmesine, üretimde yeni teknolojilerin, bilgi teknolojilerinin, esnek üretim ve tedarik planlaması sistemlerinin kullanımının yaygınlaştırılmasına, ulusal ve uluslararası düzeyde firmalar arası işbirliğine önem verilecektir. Stratejik önemi olan bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki rekabet gücünün artırılmasına önem verilecektir.

Dünyada artan önemi göz önüne alınarak, elektronik ticaretin ülke genelinde yaygınlaştırılması hızlandırılacaktır.

Stratejik sektörlerin gelişimi ve yurt dışı piyasalara yönelimleri için gerekli olan alt yapı geliştirilecektir.

Sanayinin yeniden yapılandırılması ulusal hedef ve stratejiler ışığında hızlandırılacaktır. Hedef sanayilerin önceliklerinin tanımlanmasında mevcut durum ve kapasiteler, piyasa olanakları ve uzun dönem rekabet gücü unsurları göz önünde tutulacaktır. Patent hakları, marka ve endüstriyel tasarımlar korunacak, sınai mülkiyet hakları alanına ilişkin yatırımlar desteklenecektir.

Devlet, uluslararası kurallar çerçevesinde sanayiye destekleyici, piyasaları düzenleyici ve denetleyici rolünü güçlendirecek, bazı stratejik konular dışında sanayiden çekilmeyi sürdürecektir. Bu bağlamda, özelleştirme faaliyetlerine özel önem verilecektir.

Yatırımlarda temel amaç, kamu ve özel kesim kaynaklarının akılcı ve birbirlerini tamamlayan yatırım alanlarına yönlendirilmesidir. Bu politikaya paralel olarak kamu kesimi yatırımları ağırlıklı ekonomik ve sosyal altyapı alanlarında yoğunlaştırılacak, özel kesimin ise kamu kesiminin çekildiği tüm alanları da kapsayacak şekilde yatırımlarını artırarak sürdürmesi özendirilecektir. Özel kesimin, yüksek katma değer yaratan, rekabet gücünü geliştiren, istihdamı, verimliliği ve ihracatı artıran, ihtiyaç duyulan teknolojilerin üretimi ve/veya transferini sağlayan yatırımlara ağırlık vermesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye'nin işletme bazındaki sanayi envanterinin geliştirilmesi özel kesimin rasyonel kararlar almaya yönlendirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Sanayi mevzuatının AB mevzuatı ile uyumlaştırılması AB üyelik hedefine uygun olarak sürdürülecek ve sermaye, teknoloji ve ticari alanlarında AB ile işbirliği geliştirilecektir.

İstihdama yönelik yasal yükümlülüklerin hafifletilmesi toplam işgücü maliyetini aşağıya çekerek kayıtdışı istihdamı azaltacak ve ekonomide etkinliği artıracaktır.

3.2.2. İhracatın Artırılması

İhracatın artırılması amacıyla, rekabet gücünün artırılmasına ve dünya ticaretindeki eğilimler doğrultusunda ihracat yapısının değişimine önem verilecektir.

Sanayinin dış piyasalardaki rekabet gücünün artırılması, karşılaştırmalı üstünlükler, alternatif maliyetler, ticaret hadleri ve serbest ticaretin önemi ile birlikte mütalaa edilecektir.

Global ve bölgesel entegrasyon çabaları kapsamında standartlarla birlikte ilgili teknik mevzuata uyum, Türk firmalarının uluslararası piyasalarda rekabet gücünü ve piyasa payını artıracak, ticaretteki teknik engellerin aşılmasına katkıda bulunacaktır.

Bu bağlamda, sınai yapının tüketim maddeleri, hammadde ve iş gücü yoğun ürünlerden bilgi ve teknoloji yoğun ürünlere geçişini sağlamaya ve yeni teknolojilerin yaratılmasıyla piyasa payını artırmaya önem verilecektir.

Eximbank'ın kredi, garanti ve sigorta mekanizmalarına yeterli miktarda kaynak aktararak ihracatın finansmanı desteklenecektir. Ayrıca, ihracatta sürdürülebilir büyümeyi sağlamak amacıyla dış piyasalarda sanayi ürünlerinin tanıtımı ve Türk markalarının oluşturulması desteklenecektir.

KOBİ'lerin uluslararası piyasadaki zor rekabet koşullarına uyum sağlamaları ve uluslararası pazarlama, tanıtım ve ticari bilgi alanlarındaki eksikliklerinin giderilmesi amacıyla, Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin teşvik edilmesi sürdürülecektir. Ayrıca, KOBİ'lere pazarlama ve ihracat faaliyetleri için gerekli olan danışmanlık ve destek hizmetleri sağlanacaktır.

Uluslararası ticaret ve pazarlama alanlarında uzmanlaşmış ve örgütlenmiş şirketlere "Dış Ticaret Sermaye Şirketi" unvanı verilmesine , bu şirketlerin ihracatın artırılmasındaki öncülük işlevlerini sürdürmeleri amacıyla devam edilecektir.

İlgili kuruluşlarca, uluslararası piyasalardaki sektörler ve ürünler ile uluslararası ticaret ve rekabet şartları konularında ülke bazında güncel veriler temin edilecektir. İhracatçıların bu bilgilere kolayca ulaşabilmesi sağlanacaktır.

3.2.3. Yatırımların Teşvik Edilmesi

İmalat sanayiinde, bilgi ve iletişim teknolojileri başta olmak üzere Ar-Ge, yeni ürün ve teknoloji geliştirme, çevre koruma, küçük ve orta boy işletmelerin gelişmesi, istihdam yaratma ve bölgelerarası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik yatırımları desteklenecektir. Bu bağlamda, endüstri bölgelerine ve teknoparklara yapılacak yatırımlar teşvik edilecektir.

Yatırımların desteklenmesinde daha etkin destek araçlarının kullanımına, bürokrasinin azaltılmasına, şeffaflık, genellik ve tarafsızlığın sağlanmasına önem verilecektir.

Doğrudan yabancı yatırımların, sanayinin üretim kapasitesine, teknolojik kapasitesine ve rekabet gücüne katkı sağlaması hususuna önem verilecektir. Bu çerçevede, katma değeri ve rekabet edebilirliği yüksek projeler teşvik edilecektir.

3.2.4. Teknolojik Kapasitenin ve Ar-Ge'nin Geliştirilmesi

Özel sektörün yapacağı Ar-Ge yatırımlarını destekleyen ve kamunun sınai araştırma için ayırdığı kaynakların daha etkin kullanımını sağlayan uygun şartlar oluşturulacaktır.

Sanayinin teknoloji kapasitesinin geliştirilmesi amacıyla, üniversite sanayi işbirliğinin geliştirilmesi, teknoloji destek ve geliştirme merkezleri, yeni teknoparklar ve teknoloji enstitülerinin kurulması teşvik edilecektir. Ayrıca mevcut Ar-Ge destekleri artırılacaktır.

Üniversiteler ile kamu ve özel sektörün bilimsel ve teknolojik alt yapısının bütünleştirilmesi ve geliştirilmesi, KOBİ'lerin yeni ve ileri teknolojilere uyum sağlamaları, yeni ürün ve üretim süreçlerinin geliştirilmesi amacıyla Teknoloji Geliştirme Bölgeleri kurulacaktır.

Biyoteknoloji ve gen mühendisliği, yazılım başta olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojileri, yeni malzemeler, havacılık ve uzay teknolojileri, nükleer teknoloji, deniz bilimleri, denizaltı zenginliklerinden yararlanma teknolojileri ve temiz enerji teknolojileri gibi ileri teknoloji alanlarındaki Ar-Ge faaliyetleri desteklenecektir. Üniversitelerle kamu ve özel sektörün işbirliğiyle yürütülecek ortak Ar-Ge faaliyetleri özendirilecektir.

Türkiye'deki sınai mülkiyet hakları sistemi geliştirilecek, bu amaçla eğitim ve destek programları düzenlenecektir.

Kamu alım politikası ülkenin bilimsel, teknolojik ve sanayi potansiyelinin geliştirilmesi doğrultusunda yönlendirilecektir.

İşletmelerin yenilik yapabilme nitelikleri, eğitim ve uluslararası işbirliği yoluyla geliştirilecektir.

Ar-Ge faaliyetlerine GSYİH'dan ayrılan pay yüzde 1,5 seviyesine ve iktisaden faal on bin kişiye düşen tam zaman eşdeğer araştırmacı sayısı yüzde 20'ye çıkarılacaktır.

3.2.5. Kalite ve Verimliliğin Artırılması

Verimliliğin artırılması ve kalitenin geliştirilmesi ulusal düzeyde, kamu ve özel kesim ile sivil toplum örgütlerinin katılımıyla gerçekleştirilecektir. Bu amaçla, toplam kalite yönetimi uygulamaları geliştirilecek, bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları yaygınlaştırılacaktır. Tüm sanayi sektörlerinde verimlilik artışına yol açan bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması ve etkin kullanımı sağlanacaktır.

Kalite belgelendirme ve toplam kalite yönetimi faaliyetleri, verimlilik ve rekabet gücünü yükseltme etkileri nedeniyle, uluslararası uygulamalar çerçevesinde devlet yardımları ile desteklenecektir.

Üretici ve tüketicilerde kalite ve verimlilik bilincinin yaygınlaştırılması, ulusal bir kalite imajının yaratılması ve ürün güvenliğine ilişkin mevzuatın etkin bir şekilde uygulanması; değişen tüketim taleplerinin karşılanabilmesi ve uluslararası piyasalara kolay erişim açısından önem arz etmektedir.

3.2.6. İşgücünün Geliştirilmesi

Uluslararası rekabet gücünü artırmak için işgücünün niteliği artırılacak ve eğitim faaliyetleri teknolojideki gelişmeler doğrultusunda geliştirilecektir.

Mesleki ve teknik örgün ve yaygın eğitim ile ekonominin insan gücü ihtiyacı arasındaki uyumun geliştirilmesine önem verilecektir.

Mesleki ve teknik eğitimin etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla iş dünyası ile pratik işbirliği sağlayan yeni organizasyon modelleri geliştirilecektir.

Çalışma hayatı mevzuatının, Uluslararası İşgücü Örgütü (ILO) ve AB norm ve standartları başta olmak üzere, uluslararası norm ve kurallara uygunluğu sağlanacaktır.

3.2.7. KOBİ'lerin ve Girişimciliğin Geliştirilmesi

İş ortamı, KOBİ'lerin ve genel anlamda girişimcilik faaliyetlerinin yaratılmasını, büyümesini ve gelişmesini destekleyici bir yapıda olmalıdır.

KOBİ politikasının temel amacı KOBİ'lerin verimliliklerinin, katma değer içindeki paylarının ve uluslararası rekabet güçlerinin artırılmasıdır.

Türkiye, Nisan 2002 tarihinde Avrupa Küçük İşletmeler Sözleşmesini onayladığı için, sözleşmede yer alan ilkelere özel önem atfedilecektir.

Piyasada rekabetin oluşturulmasında, istihdamın artırılmasında, girişimciliğin gelişmesinde ve gelir dağılımının iyileştirilmesinde olumlu etkileri olan KOBİ'lerin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

KOBİ'ler, sermaye piyasası ve mali piyasalarla uyumlu olan yeni finansman araçları ve kurumları ile desteklenecektir. KOBİ'lere iş kurma, gelişme ve büyüme aşamalarında finansal destek ve danışmanlık hizmetleri sağlamak amacıyla TOBB öncülüğünde KOBİ Yatırımlarına Ortaklık A.Ş. kurulmuştur. KOBİ'ler için diğer bir destek kuruluşu ise 2002 yılı sonu itibarıyla 631 KOBİ'ye kredi garanti desteği sunmuş olan Kredi Garanti Fonudur. Kredi garanti fonu, risk sermayesi, finansman yatırım ortaklığı, gayrimenkul yatırım ortaklığı gibi finansman sağlama uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

KOSGEB hizmet merkezlerinin sayısı artırılacak, özellikle az gelişmiş bölgelerde kaynakların kullanımı etkinleştirilecek, üreticiler arasındaki ilişkiler güçlendirilecek ve ürün yelpazesinin sanayi politikası ile uyumlu bir şekilde genişletilmesi sağlanacaktır. Sanayi ve Ticaret Odaları, iş ortamı ve KOBİ'ler için birer iş merkezi olacak şekilde faaliyet göstermek üzere yeniden yapılandırılacaktır.

KOBİ'lerde, teknoloji düzeyinin ve ürün kalitesinin yükseltilmesi, verimliliğin artırılması, bilgiye erişimin kolaylaştırılması, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin sağlanması, ana-yan sanayi bütünleşmesi, işletmeler arası işbirliği ve elektronik ticaret imkanlarının artırılması desteklenecektir. KOBİ'lerin yerel kaynakların harekete geçirilmesine öncülük etmeleri sağlanacaktır.

KOBİ'lerin ihracata yönlendirilmesi için bilgilendirilmesi sağlanacak, aynı alanda faaliyet gösteren işletmelerin ihracata dönük örgütlenmeleri yaygınlaştırılacak ve yabancı firmalarla ortaklıklar kurmaları teşvik edilecektir. Küçük ve Orta Boy İşletmeler Bilgi Ağı Projesi (KOBİNET) ile, KOBİ'ler ve ürünleri dış piyasalara tanıtılmakta olup, elektronik ticaretin teşvik edilmesine başlanmıştır.

Bir bütün olarak ana ve yan sanayinin rekabet gücünün artırılması için işbirliğine dayalı uzun vadeli ilişkilerin kurulmasına önem verilecektir. KOBİ'ler, Ar-Ge faaliyetlerine yönlendirilecek ve teknoparklarda üniversitelerle işbirliği yapmaları sağlanacaktır.

Başta KOBİ'ler olmak üzere, işletmelere yönelik hukuki ve idari kurallar ile işlemlerin basitleştirilmesiyle girişimcilik faaliyetleri desteklenecek ve iş ortamı geliştirilecektir.

Girişimcilik eğitimleri yaygınlaştırılacak, girişimcilik ve iş kurma konusunda uygun finansman ve danışmanlık destekleri sağlanacaktır.

Ayrıca, KOBİ'lerin patent ve endüstriyel tasarım başvurularının artırılması amacıyla eğitim ve destek faaliyetleri yoğunlaştırılacaktır.

Geleneksel el sanatlarına dayalı üretim yapan işletmeler, yatırım ve pazarlama aşamalarında desteklenecektir.

3.2.8. Organize Sanayi Bölgeleri, Sanayi Siteleri ve Endüstri Bölgeleri

Yerel girişimciliğin canlandırılmasına ve Organize Sanayi Bölgelerinin geliştirilmesine önem verilecektir. Sanayileşmenin kentsel gelişim üzerindeki olumlu etkilerinden faydalanmak amacıyla, orta ölçekli şehirlerde gerekli alt yapıya sahip Organize Sanayi Bölgeleri kurulacaktır.

Teknoloji transferinin, doğrudan yabancı yatırımların, istihdamın artırılması ve yatırım işlemlerinde bürokrasinin azaltılması amacıyla Endüstri Bölgeleri sistemi geliştirilecektir.

Organize Sanayi Bölgelerinde atık geri dönüşüm tesislerinin kurulması desteklenecektir.

Ayrıca, yeni sanayi merkezlerinin oluşumunda önemli işlevi olan Organize Sanayi Bölgelerine ve Küçük Sanayi Sitelerine ilaveten Özel Sanayi Bölgeleri de kurulacaktır.

İşletmelerin Organize Sanayi Bölgelerinde, Endüstri Bölgelerinde ve Sanayi Sitelerinde kümeleşmesinin teşvik edilmesi için yeni politika ve stratejiler geliştirilecektir.

3.2.9. Sürdürülebilir Gelişmenin Sağlanması

Sürdürülebilir gelişmenin ekonomik, sosyal ve çevresel olmak üzere üç unsuru bulunmaktadır. Temel amaç, ekonomik ve sosyal gelişimin insan sağlığı, ekolojik denge, kültürel, tarihsel ve estetik değerler korunarak sağlanmasıdır.

Çevre sorunlarına yönelik çözümlerde toplumsal uzlaşma ve katılıma önem verilecektir.

Çevre politikalarının ekonomik ve sosyal politikalar ile entegrasyonunda ekonomik araçlardan yararlanılacaktır.

Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla tüm sektörlerde emisyon faktörleri belirlenerek emisyon envanterleri çıkarılacaktır.

Sanayi politikalarının belirlenmesinde ve yeni sanayi yatırımlarında çevre dostu teknolojilere öncelik sağlanacak, yerel imalatçılar bu teknolojiler konusunda bilgilendirilecek ve teşvik edilecektir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinin etkinleştirilmesi yönünde düzenlemeler yapılacaktır.

3.2.10 Rekabet Ortamının Oluşturulması

Rekabet politikalarının temel amacı, piyasada hakim işletmelerin hakim durumlarını kötüye kullanmalarını önleyerek rekabetin korunmasının sağlanması, mal ve hizmet piyasalarında rekabetin önlenmesine, kısıtlanmasına veya bozulmasına yönelik anlaşma, karar ve uygulamaların engellenmesidir.

Birleşme ve satın almalar, piyasada rekabetin belirgin bir şekilde kısıtlanmasına yol açacak hakim bir durum yaratılmasının veya bu durumun güçlendirilmesinin önlenmesi bakımından değerlendirilecektir. Birleşme ve satın almaların değerlendirilmesinde hızlı küreselleşme neticesinde dünya ticaretinde izlenen gelişmeler çerçevesinde piyasaların uluslar arasılaşması dikkate alınmaktadır.

İthalatın haksız rekabete yol açmaması, tüketicilere ve çevreye zarar vermemesi için mevcut mevzuat etkin bir şekilde uygulanacak, gerekli durumlarda bu konuda yeni düzenlemeler ve değişiklikler yapılacaktır.

3.3 Sektörel Politikalar

Sektörel politikaların öncelikle herhangi bir piyasa ve iş ortamına zarar vermemeleri önemlidir. Amaç, dünya sanayiindeki gelişmelerin ışığında rekabet edebilir sektörel bir yapının oluşturulmasıdır.

Tarımsal girdi kullanan sanayilerde, özel sektör öncülüğünde tarım-sanayi işbirliği ve bütünleşmesinin geliştirilmesi, yüksek katma değerli mamul üretiminin artırılması ve rekabetçi bir yapının oluşturulması amaçlanmaktadır.

Gıda güvenilirliğinin sağlanması amacıyla kamunun denetim altyapısı ve hizmetlerinin iyileştirilmesi sağlanacaktır. Yine aynı amaca dönük olarak, AB mevzuatı ve DTÖ'nün öngördüğü hükümlerle uyumlu, hammadde temin aşamasından pazarlama aşamasına kadar kalite ve hijyen sistemlerinin sanayi tarafından yaygın biçimde uygulanması esas olacaktır.

Tekstil sektöründe; 2005 yılında dünya dokuma ve giyim ticaretinin serbestleşmesiyle daha da artacak olan rekabet ortamında, rekabet edebilirliğin korunması, varolan atıl kapasitenin kullanılması ve pazar çeşitlendirmesi yoluyla dünya pazarlarından daha çok pay alınması amacıyla, tasarıma, koleksiyon tipi üretime, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine ağırlık verilecektir. Kısa dönemde marka oluşturmanın güçlüğü göz önüne alınarak, ilk etapta kaliteli Türk Malı imajı yaratılması önem arz etmektedir. AB normlarına uygun benzin ve motorin üretimi için gerekli olan yatırımlar gerçekleştirilecektir.

Petrol ürünleri talebini karşılamak için ülkede yeni bir rafineri tesisinin kurulması özendirilecektir.

Demir ve çelik sanayiinde, uzun ve yassı ürünler arasındaki arz-talep dengesini sağlamaya yönelik yeniden yapılandırma yatırımlarına önem verilecektir.

Yüksek katma değer sağlayacak öncelikli alanlarda yeni ürün geliştirmeye yönelik destekler artırılarak elektronik sanayiinin ve yazılım sektörünün küresel pazardan daha fazla pay alması sağlanacaktır.

Otomotiv sanayiinde, ekonomik ölçekte üretimin yapıldığı, yeni teknolojilerin uygulandığı, ihracata dayalı ve sürdürülebilir rekabet gücünün sağlandığı bir yapının oluşturulması önem arz etmektedir.

Halen kamu tesislerinin faaliyette bulunduğu demiryolu taşıtları sanayiine özel kesimin katılımını sağlayacak çalışmalar yapılacak, teknolojik gelişmeleri izleyen, uyarlayan ve tasarım yapabilen, kent içi raylı sistem araçları dahil iç talebi karşılayabilen ve ihracata dönük olan bir yapı oluşturulacaktır.

Gemi inşa sanayiinde, koster inşasına önem verilecektir.

Savunma sanayiinde; ihtiyaçları güvenli ve istikrarlı bir biçimde karşılamak üzere rekabete açık, ihracat potansiyeline sahip, teknoloji üretebilen ve ülke sanayine entegre bir yapıda yurtiçi üretimin geliştirilmesine çalışılacaktır. Ulusal savunma sanayiinin gelişimi için ülkenin teknoloji kapasitesi sonuna kadar kullanılacaktır.

Ekte, bazı hukuki ve idari tedbirler uygulama takvimi, sorumlu kurum/kuruluş ve amaçları ile birlikte verilmiştir. Bu tedbirler resmi belgelerde yer alan öncelikli

tedbirlerdir. Önümüzdeki dönemde, gerekli görüldüğü takdirde ilave tedbirler de uygulamaya konulabilecektir.

4. SANAYİDE AVRUPA BİRLİĞİ İLE İŞBİRLİĞİ

Avrupa Birliğine katılım sürecinde uyum şartları gerçekleştirilirken, Gümrük Birliği de göz önünde tutularak, yapısal düzenleme ihtiyacı dikkate alınmalı ve işletmelerin yeniden yapılandırılması ile rekabet gücünün artırılması için uygun önlemler alınmalıdır. Bu süreçte, Avrupa Birliğinden mali yardım sağlanması önemlidir.

AB mevzuatına uyum çalışmaları devam edecektir. Mevzuat uyumu ve kurumsal yapılanma ile birlikte, sanayi işletmeleri Avrupa Birliğinin uygulamaları hakkında yeterli derecede bilgilendirilmelidir .

Teknik mevzuatın uygulanması için gerekli ulusal kalite alt yapısı geliştirilmelidir.

Türk firmaları, AB'nin çevre konusundaki kural ve uygulamalarına uyum sağlamalıdır.

Bu kapsamda, işletmelerin rekabet ortamına uyum sağlamalarına katkıda bulunulması için yeniden yapılandırma ve modernizasyon yatırımlarının teşvik edilmesi, teknik mevzuat uyumu ve işletme düzeyinde kalite seviyesinin artırılması ile Topluluğun çevre gereklerine uyumunun kolaylaştırılması konularında destek gerekmektedir.

KOBİ'lerin finansman ortamının geliştirilmesi için yeni kredi olanaklarının, risk sermayesinin, yatırım finansmanı ve garanti fonlarının ve teknik destek de dahil olmak üzere özel finansman araçlarının geliştirilmesi gereklidir. KOBİ'lere, başta Avrupa Birliği olmak üzere uluslararası fonlardan yararlanabilmeleri için danışmanlık hizmetleri sunulmalıdır.

Yerel girişimcilerin ve kuruluşların Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi için AB Programlarına aktif katılım sağlanmalıdır.

Sanayinin yapısının çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesi ile sanayideki geçiş sürecinde insan kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla alınacak tedbirler desteklenmelidir.

EK: HUKUKİ VE İDARİ TEDBİRLER

HUKUKİ TEDBİRLER	SÜRE	SORUMLU KURULUŞ	AMAÇ
Devlet Yardımlarının İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanun çıkartılacak, bir izleme ve denetleme otoritesi oluşturulacaktır.	2003	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	İzleme, denetleme ve değerlendirme mekanizmaları etkin hale getirilerek, hem mevcut hem yeni yardım programlarının AB'nin devlet yardımları ile ilgili mevzuatına uyumlu olması sağlanacaktır.
Teşvik tedbirleri yeniden düzenlenecektir.	2003	Hazine Müsteşarlığı	Mali mevzuat ve teşvik sistemlerinde değişikliğe gidilerek vergi teşviklerinin tüm yatırımlara otomatik olarak uyarlanması, bürokrasinin azaltılması ve yatırımların teşvik edilmesi sağlanacaktır.
Yatırımcılara bedelsiz arsa tahsisi yapılacaktır.	2003	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Kalkınmada öncelikli yörelerde bulunan Organize Sanayi Bölgelerindeki tahsis edilmemiş araziler yatırımcılara bedelsiz olarak tahsis edilecektir.
Devlet yardımlarının bölgesel sınıflandırılması revize edilecektir.	2003	Hazine Müsteşarlığı	Devlet yardımlarının bölgesel sınıflandırılması yeni NUTS sınıflandırması uyarınca gözden geçirilecek ve bölgesel destekler buna göre değerlendirilecektir.

HUKUKİ TEDBİRLER	SÜRE	SORUMLU KURULUŞ	AMAÇ
KOBİ'lerin faaliyetleri desteklenecektir.	2003	Hazine Müsteşarlığı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)	KOBİ'lere düşük faizli yatırım ve işletme kredileri sağlanacaktır. KOBİ'lerin teminat ve ipotek problemlerinin çözümü için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Risk sermayesi sistemi geliştirilecektir. Kredi Garanti Fonunu güçlendirmek, kullanımını yaygınlaştırmak ve taraflara katkısını artırmak için yasal düzenlemeler yapılacaktır.
Firmaların girdi maliyetleri düşürülecektir.	2003	Dış Ticaret Müsteşarlığı	Firmaların rekabet gücünün artırılabilmesi için en önemli girdilerini oluşturan enerji, istihdam ve haberleşme maliyetleri düşürülecektir.
İhracat kredisi sistemi iyileştirilecektir.	2003	Dış Ticaret Müsteşarlığı	Eximbank'ın mali yapısı güçlendirilecek, bürokratik işlemler basitleştirilecek ve ticari bankalarca verilen teminatlar ile ilgili problemleri gidermeye yönelik tedbirler alınacaktır.
Ulusal markaların yaratılması teşvik edilecektir.	2003	Dış Ticaret Müsteşarlığı	Üretilen ürünlerde daha fazla katma değer oluşturabilmek için kendi markası ile ihracat yapan firmalar desteklenecektir.

HUKUKİ TEDBİRLER	SÜRE	SORUMLU KURULUŞ	AMAÇ
Mevcut Ar-Ge mevzuatının kapsamı genişletilecektir.	2003-2005	Dış Ticaret Müsteşarlığı Hazine Müsteşarlığı TÜBİTAK	AR-GE faaliyetleri daha fazla desteklenecektir.
Türk Gıda Kodeksine dayanılarak ürün bazında hazırlanması gereken tebliğlerin tamamlanarak yürürlüğe konulması sağlanacaktır.	2003-2005	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Sağlık Bakanlığı	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü bünyesinde bulunan Codex Alimentarius Komitesinin kabul ettiği uluslararası standartlar , Avrupa gıda kalite standartlarını benimsemek amacıyla, ulusal mevzuatın hazırlanmasında esas alınmıştır. Uyum çalışmaları sürdürülmektedir.
Türk İlaç Kurumu kurulması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.	2003-2005	Sağlık Bakanlığı	Farklı tür ürünlerin onayı, test edilmesi ve izlenmesinden sorumlu bir Türk İlaç Kurumunun kurulması için düzenlemeler yapılacaktır.
Üniversite-sanayi işbirliğinin esasları yeniden düzenlenecektir.	2003-2005	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Yüksek Öğretim Kurumu	Üniversite-sanayi işbirliğinin esasları araştırma şirketlerini de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenecektir.

HUKUKİ TEDBİRLER	SÜRE	SORUMLU KURULUŞ	AMAÇ
Yasal Metroloji Enstitüsünün kurulması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.	2003-2005	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Yasal metroloji sisteminin etkin çalışması sağlanacaktır.
“Yatırım Ortamını İyileştirme Reform Programı” uygulanacaktır.	Sürmektedir.	Hazine Müsteşarlığı	Türk hükümeti yatırım ortamını elverişli hale getirmek ve daha fazla yerli ve yabancı doğrudan yatırım çekebilmek amacıyla kapsamlı bir reform programı başlatmıştır. Bu çerçevede, yatırımların gerçekleştirilmesinde karşılaşılan idari sorunların aşılmasına ve bürokratik işlemlerin basitleştirilmesine çalışılmaktadır.

İDARİ TEDBİRLER	SÜRE	SORUMLU KURULUŞ	AMAÇ
2003 yılı özelleştirme programı uygulanacaktır.	2003	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Hükümet 2003 yılı için 4 milyar ABD Doları tutarında özelleştirmeyi öngören bir özelleştirme programı açıklamıştır.
Mevcut özelleştirme kapsamında bulunmayan Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) için özelleştirme stratejisi ve takvimi belirlenecektir.	2003	Özelleştirme İdaresi Başkanlığı	Mevcut özelleştirme kapsamında bulunmayan Kamu İktisadi Teşebbüsleri, faaliyetlerine ve pazardaki rollerine göre üç grup şeklinde sınıflandırılacaktır: <ul style="list-style-type: none"> - Piyasa mekanizması içinde faaliyet gösteren KİT'ler ivedilikle özelleştirilecektir. - Tekel niteliğine haiz veya piyasayı yönlendirme gücüne sahip olan KİT'ler gerekli tedbirler alındıktan sonra özelleştirilecektir. - Tarımsal destekleme ile ilgili KİT'lerin özelleştirilmesi, tarım politikaları ile birlikte değerlendirilecektir.
Devlet yardımlarının değerlendirilmesi için bir komisyon kurulacaktır.	2003	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	Devlet yardımlarının envanterinin çıkarılması, etkinliğinin değerlendirilmesi ve bu konuda öneriler getirilmesi amacıyla bir özel ihtisas komisyonu kurulmuş olup, çalışmalarını sürdürmektedir.

İDARİ TEDBİRLER	SÜRE	SORUMLU KURULUŞ	AMAÇ
Ekonomik kriz ve sermaye yetersizliği nedeniyle şirketlerin yaşadığı finansal zorlukların aşılması için gerekli tedbirler alınacaktır.	2003	Hazine Müsteşarlığı	Ekonomik kriz nedeniyle bankalar ve şirketler arasında oluşan sorunları çözmek için İstanbul ve Anadolu Yaklaşımları uygulanacaktır.
İhracat için stratejik planlama yapılacaktır.	2003	Dış Ticaret Müsteşarlığı	Küreselleşmenin olumsuz etkilerinden korunmak, sektörel ve bölgesel bağımlılıktan kurtulmak ve rekabet edilebilecek alanları belirlemek amacıyla, özel sektör katılımı ile bir stratejik planlama yapılacaktır. İhracatı teşvik mevzuatı uzun dönemli stratejiye göre revize edilecektir.
Türk demir-çelik sanayii için bir yeniden yapılandırma planı hazırlanacaktır.	2003	Dış Ticaret Müsteşarlığı	Türk demir çelik sanayiine devlet yardımları verilebilmesine ilişkin sürenin uzatılması için, Avrupa Komisyonunun desteği ile, sektöre yönelik bir Ulusal Yeniden Yapılanma Planı hazırlanması amacıyla bir proje başlatılmıştır.

İDARİ TEDBİRLER	SÜRE	SORUMLU KURULUŞ	AMAÇ
Uygunluk değerlendirme ve piyasa gözetim sistemleri geliştirilecektir.	Sürmektedir.	İlgili tüm kuruluşlar	AB teknik mevzuatı çerçevesinde uygunluk değerlendirme ve piyasa gözetim sistemlerinin oluşturulması amacıyla süregelen çalışmalar hızlandırılacaktır.

T.R. PRIME MINISTRY STATE PLANNING ORGANIZATION

INDUSTRIAL POLICY FOR TURKEY
(Towards EU Membership)

August 2003

FOREWORD

In the meetings of the Industry, Trade and ECSC Products Subcommittee, which is one of the subcommittees established between Turkey and the European Union for the adoption of the EU acquis and coordinated by the Secretariat General for EU Affairs, preparation of an Industrial Policy document for Turkey was put on the agenda. In the 2002 Regular Report on Turkey's Progress Toward Accession it is recommended that the paper be given a more formal status. In the Turkish National Program for the Adoption of the Acquis (2003) it is stated that the document will be submitted to the European Commission after becoming official.

"Industrial Policy for Turkey" document has been prepared under the coordination of the State Planning Organization, with the contribution of the Ministry of Industry and Trade, the Undersecretariat of the Treasury, the Undersecretariat for Foreign Trade, the Secretariat General for EU Affairs, the Small And Medium Industry Development Organisation (KOSGEB), the Turkish Patent Institute, the Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB), and the Confederation of Turkish Craftsmen and Artisans (TESK).

This document, which is based on the 8th Five Year Development Plan (2001-2005) and the Government Programme, has been prepared as a medium term policy paper to draw a general framework for industrial policy. It covers present situation, institutional framework, objectives and policies and related measures especially for manufacturing industry.

The main objective of industrial policy in Turkey is to increase competitiveness and productivity of the industry, and to promote and maintain sustainable growth within an outward oriented structure, in the face of increased global competition. In that respect, industrial policy aims to improve the business environment favourable to industrial competitiveness, in which entrepreneurs and enterprises can take initiatives, create opportunities and use their potential.

In Turkey, there are some general policies related to the industry. Besides, industrial policy has a horizontal nature and covers policy areas such as foreign trade, investment, technology, quality improvement, environment, labour, SMEs and competition. In addition, due to the specific needs of individual sectors, sectoral policies are also included.

It is expected that the implementation of the policies and measures given in this document will contribute to the improvement of industry. This document will be revised according to the developments and necessities in the following years.

"Industrial Policy for Turkey" document that has been prepared in both Turkish and English is approved by the High Planning Council as the Decision dated 30 September 2003 No:2003/44.

TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	31
1. PRESENT SITUATION.....	32
1.1. Recent Developments and Expectations	33
1.2. Structure of Industry.....	36
1.3. The Customs Union with EC	38
1.4. Weaknesses and Strengths of Turkish Industry	39
2. THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK.....	41
3. OBJECTIVES AND POLICIES	43
3.1. Main Objectives	44
3.2. Principles and Policies	44
3.2.1. General Policies	44
3.2.2. Increasing Exports.....	46
3.2.3. Promoting Investment.....	47
3.2.4. Raising Technological Capacity and R&D	47
3.2.5. Increasing Quality and Productivity	48
3.2.6. Improving Labour Force	49
3.2.7. Improving SMEs and Entrepreneurship.....	49
3.2.8. Organized Industrial Zones, Industrial Estates and Industrial Zones.....	51
3.2.9. Achieving Sustainable Development	52
3.2.10. Establishing Competition	53
3.3. Sectoral Policies	53
4. COOPERATION WITH EU ON INDUSTRY	55
ANNEX: LEGAL AND ADMINISTRATIVE MEASURES	57

INDUSTRIAL POLICY FOR TURKEY¹

(Towards EU Membership)

INTRODUCTION

This document is prepared under the coordination of State Planning Organization (SPO) with the contribution of the Ministry of Industry and Trade, the Undersecretariat of Treasury, the Undersecretariat of Foreign Trade, the Secretariat General for EU Affairs, Small and Medium Industry Development Organisation (KOSGEB), Turkish Patent Institute, The Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB) and The Confederation of Turkish Craftsmen and Tradesmen (TESK).

This document is prepared to draw a general framework for industrial policy in Turkey. It covers present situation, institutional framework, objectives and policies and related measures especially for manufacturing industry. The policies given in this document are mainly based on the Eighth Five-Year Development Plan (2001-2005) and the Government Programme.

Industrial policy is closely related to improving the business environment in which companies operate in order to enable them to grow and develop, whatever their size, legal form, sector or location. In that respect, industrial policy aims to improve the business environment favourable to industrial competitiveness, in which entrepreneurs and enterprises can take initiatives, create opportunities and use their potential.

In Turkey, industrial policy is not a separate policy area. It has a horizontal nature and covers policy areas such as foreign trade, investment, energy, technology, quality improvement, environment, labour, SMEs and competition. In addition, due to the specific needs of individual sectors, sectoral policies are also included. Therefore, importance has been attached to ensure the integration and right balance among policies and measures in these areas.

¹ The previous version of this document was presented in the meeting of EU-TURKEY Sub-committee on Industry, Trade and ECSC Products on 17 July 2002. Then, it is finalised in respect of recommendations made by the EU delegation in that meeting and new policies announced by the government.

On the other hand, the measures given in this document are covering legal and administrative arrangements with a specific time frame indicating the priorities. Additional measures will be introduced while overcoming existing difficulties and stabilizing the economy.

It is expected that, the policies and relevant measures taken in the corresponding areas by considering the industrial policy priorities in this document will contribute to improvement of the industry.

1. PRESENT SITUATION

Throughout the five-year development plan periods implemented since 1963, "industry based growth" has been one of the main objectives in Turkey. However, the industrialisation strategies adopted and economic policies followed have shown great differences before and after 1980. An import substitution policy had been implemented until 1980. However, after 1980, significant progress has been made towards establishing the principles and fundamentals of a market economy through the introduction of export-oriented industrialisation.

These reforms made significant contribution to the dynamism of the private sector and improved the adaptability of Turkish economy to internal and external impacts. Therefore, the source of industrial growth in recent years has been investments and the dynamism of the private sector.

As a result, industry has shown a great performance until 2000, except the years in which economic crises occurred. Considerable increases were recorded in industrial value added, in the volume of exports and share of manufacturing industry in exports. The average annual growth rate of industrial value added has been 6.6 % in the 1980-90 period, and 4.2 % in the 1990 - 2000 period. This figure was -7.5 % in 2001 and 9.4 % in 2002.

Share of industry in GNP reached 23.0 % in 2000 and 25.6 % in 2002, increasing its share from 18.3 % in 1980.

Manufacturing industry production increased by 7.1 % annually between 1980 -1990 and 4.2 % between 1990 -2000. This figure was –9.5 % in 2001 and 10.9 % in 2002.

The most important implication of industrial growth has been observed in foreign trade. Total exports have shown a rapid increase after 1980. The total value of exports, which was \$ 2.9 billion in 1980, reached a level of \$ 27.8 billion in 2000 and \$ 35.8 billion in 2002. Industrial goods have gained further significance within exports, and the share of manufacturing goods within total exports has reached 91 % with \$ 25.3 billion in 2000 and 93 % with \$ 33.3 billion in 2002.

As a result of economic growth, the volume of imports of investment and intermediate goods has also increased. The total value of imports, which was \$ 7.5 billion in 1980, exhibited a rapid increase and reached \$ 54.5 billion in 2000 and was realized as \$ 51.3 billion in 2002. Manufacturing industry imports reached \$ 45.0 billion in 2000, accounting up to 82.6 % of total imports. These figures were \$ 41.9 billion and 81.7 % in 2002 respectively.

The industrialisation process has shown its effects on the employment structure as well. Total employment has reached 21.7 million in 2000, and the share of industry has increased from 11,6 % in 1980 to 15.6 % in 1990, and 17.8 % in 2000. In 2002, 19.5 % of the 20.3 million employment was realized in industry.

1.1. Recent Developments and Expectations

Global crises, after initially emerging in Asian countries in the middle of 1997, and then in Russia, have had immediate effects on financial markets in Turkey. Subsequently the impacts of global crises on industry have been observed on output, capacity utilisation, employment and exports in 1999.

At the end of 1999, the Turkish Government has introduced a 3-year macroeconomic programme with the support of IMF in order to allow a more stable growth environment for the economy. Following the implementation of this programme, positive developments have been observed in the economy in 2000;

interest rates sharply declined below expected levels, inflation slowed down significantly, and production and domestic demand started to increase.

In 2000, the industry showed a performance parallel with the positive developments in the economy in general. However, some unexpected developments have also been observed in 2000, such as, the real appreciation of the Turkish Lira above initial expectations, a rapid recovery in domestic demand, the increase in prices of energy products such as crude oil and natural gas, the developments in the Euro/US\$ parity and the current account deficit which seriously exceeded the programme level. Furthermore, the delays in the privatisation activities of certain important public enterprises, the unhealthy structure of the financial sector with particular problems caused by the state banks, the cautious approach of international capital towards emerging markets led to a decrease in net capital inflow to Turkey in the second half of 2000. These developments resulted in two consecutive crises in November 2000 and in February 2001. Consequently, interest rates went up, floating currency system was introduced and the Turkish Lira devaluated. This situation created uncertainty in the economy, decreased domestic demand and negatively affected all industrial sectors.

In order to overcome financial crises, a new economic programme was announced in April 2001. New measures addressing exports, SMEs and financial problems of companies were included in the programme.

Following a severe contraction in industry in 2001, signs of recovery in industry was observed at the end of first quarter of 2002 and continued at a higher rate with positive developments in the economy in general. Due to some recovery in domestic demand and sustained export performance, there was a considerable increase in production and capacity utilization in the manufacturing industry in 2002.

As a result, the developments in the main indicators of the manufacturing industry for the years 1999, 2000, 2001 and 2002 are given in the table below:

	1999	2000	2001	2002
Increase in Value Added (%)	-5.7	6.4	-8.1	10,4
Capacity Utilization Rate (%)	72.4	75.9	70.9	75.7
Increase in Imports (%)	-13.1	29.8	-26.2	25.1
Increase in Exports (%)	-0.5	6.7	13.2	13.8

Some of the main economic indicators of Turkish economy are expected as below. The Pre-Accession Economic Programmes 2002 and 2003 of Turkey contain all the detailed explanations and forecasts of economic variables.

	Realization			Forecast			
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
GDP Growth Rate (%)	7.4	-7.5	7.8	5.3	5.1	5.1	5,1
-Agriculture	3.9	-6.5	7.1	0.5	2,5	2,4	2,3
-Industry	6,0	-7.5	9.4	6,2	5.5	5.5	5,4
-Services	8,9	-7.7	7,2	5.9	5,5	5.5	5,5
Export (billion \$)	27.8	31.3	35.8	43,5	48,4	54,1	60,3
Import (billion \$) (*)	54.5	41.4	51,3	61,6	67,5	73,2	79,2
Net FDI (million \$)	0,1	2,8	-0,8	1,4	1,0	1,3	1,6
Change in Employment (%)	-3.9	-1.0	-0.8	1,9	3.3	2,6	2,7

(*) Excluding gold imports

The ongoing policies and structural reforms have an important role in reaching these targets, while also achieving and maintaining macroeconomic stability.

Strengthening private sector activity in Turkey's economy is an essential element of the Government's overall macroeconomic stabilization programme. Foreign direct investment (FDI) plays a particularly important role in this process, enhancing the country's competitiveness in the global market and thus stimulating economic growth and income generation. But FDI inflows have not attained the potential of Turkey so far, thus limiting domestic business and employment opportunities.

For the aim of removing legal and administrative obstacles encountered by the investors and improving the general investment environment in Turkey, Reform Program for the Improvement of Investment Environment in Turkey was launched at

the end of 2001. Recently, some legal arrangements have been made in order to improve the investment environment.

1.2. Structure of Industry

Turkish industry mainly depends on the private sector activities. In manufacturing industry, more than 80 % of production and about 95 % of gross fixed investment is realised by the private sector. ²

The share of public sector in the manufacturing industry has been decreased through privatisation in recent years. Privatisation activities have been carried out in food, cement, iron and steel, paper, electronics, automotive, textile and wood products sectors. Furthermore, some plants and enterprises in sugar, tobacco and beverages, textile, paper, fertilizer, oil refining, petrochemicals, basic metals and machinery sectors are still in the privatisation programme. However, there are some other state economic enterprises in food, chemicals, railway vehicles and defence industries with considerable shares in the domestic market.

Shares of the main sectors in the manufacturing industry production are as follows:

PRODUCTION (%) (*)	2000	2002
Food industry	20,1	20,9
Textiles and clothing	20,2	21,5
Chemical industry	7,2	6,9
Automotive industry	6,5	4,8
Petroleum products	5,9	6,9
Iron & steel industry	4,6	4,9

(*) In 1998 prices

Shares of main sectors in manufacturing industry export are as follows:

EXPORT (%) (*)	2000	2002
Textiles and clothing	39,5	36,9
Iron & steel industry	7,4	8,1
Automotive industry	6,4	10,7
Food industry	6,0	4,9

(*) In current prices

² At the beginning of 1980s, these figures were 57 % and 63 % respectively.

According to the OECD classification, recent developments in production and export structure of the manufacturing industry in terms of R&D intensity (technology) are as follows:

TECHNOLOGY		
Production (%)	1996	2000
Low-technology	73,6	72,2
Medium-technology	21,6	22,9
High-technology	4,8	4,9
TOTAL	100,0	100,0
Export (%)	1996	2001
Low-technology	73,3	63,2
Medium-technology	20,1	26,5
High-technology	6,6	10,3
TOTAL	100,0	100,0

Within the industrial structure, SMEs have a considerable share. The share of SMEs with up to 250 employees in 2000 is 99.6 % of total number of establishments, 63.8 % in total employment and 36.0 % in value added.

The spatial distribution of industrial establishments has been arranged by organized industrial zones and small-scale industrial estates.

As of the end of 2002, 10,582 units are in operation and 351,299 people are employed in 65 industrial zones. In addition, there are 83,318 units on 362 small-scale industrial estates where about 400,000 people are employed.

The regional distribution of industrial enterprises is uneven and concentrated in the Marmara region, which accounts for 51.8 % share in Turkey's total industrial value added. However, there is a trend of reduction in the relative significance of traditional industrial centres such as Istanbul, Izmir, Adana and Ankara. As services such as finance, banking, marketing, trade and tourism intensified in these centres industrial activities expanded to surrounding provinces. As a result, new industrial centres were created such as Mersin, Kırklareli, Sakarya and Tekirdağ. At the same time, Denizli and Gaziantep became new industrial centres through the development of local entrepreneurship.

Industrial development in the less developed areas has been encouraged by a differentiated incentive system, and new impetus has been gained through implementation of regional development projects such as South Eastern Anatolia

Project (GAP), Eastern Anatolian Development Projects (DAP), Eastern Black Sea Regional Development Projects (DOKAP).

Foreign direct investment is a major factor in industrial development. Foreign investors are given the same rights and responsibilities with local investors. The foreign capital permissions granted between 1980-2000 exceeded \$ 28.6 billion, of which about \$ 15.8 billion was in manufacturing industry. In the years 2001 and 2002, a total of \$ 5 billion of foreign capital permissions were granted, of which \$ 2.1 billion corresponds to the manufacturing industry. In manufacturing industry, foreign direct investment was concentrated in automotive, food, tobacco, ready made-clothing, chemicals, iron and steel and electronic-electrical machinery sectors.

1.3. The Customs Union with EC

Completion of the customs union with the EU was an important step for the opening up of the industry to international competition.

After Customs Union, several developments have been observed:

- Foreign trade volume with the EU has increased. The share of the EU countries in total imports was 47.1% in 1993-95 period and decreased 45.5% in 2002. While the share of EU in total imports is decreasing, value of imports from the EU increased from 16.9 billion US Dollars in 1995 to 23.1 billion US Dollars in 2002, because of the expanded trade volume. Although, the share of the EU countries in total exports has remained at the same level of 51-52 %, total exports to the EU were 11 billion US Dollars in 1995 and increased to 18.1 billion US Dollars in 2002, because of expanded export volume.

- Private sector has enhanced quality improvement-oriented modernization investments, thereby increasing the competitiveness of industry.

- The importance attached to the quality concept by manufacturing firms has increased. The application of Turkish firms for quality certification, such as ISO 9000 has accelerated. Moreover, efforts for harmonisation with EU technical legislation will contribute to increasing the level of quality infrastructure in Turkey mainly through the

establishment of a conformity assessment and market surveillance infrastructure similar to that of the EU.

- Harmonization of legislation has been carried out in many areas such as foreign trade, customs, free movement of goods, industrial property rights, competition, consumer protection, etc.

- In order to establish legal and institutional structures required for the transposition and implementation of Community's technical legislation in various fields, the Framework Law and its implementing regulations have been prepared and put into force. In addition, harmonisation of the EU Directives in various field, from machinery to chemicals, have been completed in a considerable rate by relevant public authorities. Following the completion of required infrastructure, implementation will be enhanced. On the other hand, the Turkish Accreditation Agency, which is a key institution for the proper functioning of the new system, has been established and started accreditation.

- The subsidy system was simplified and harmonized with international obligations, such as the EU and the WTO rules.

- Turkey has, even in partly, put into force EU's Generalized System of Preferences, and incorporated required arrangements into the import regime in order to decrease import cost of materials and inputs for industry.

- Turkey has completed legislative and administrative studies in a considerable scale and established a well functioning infrastructure for efficient protection of industrial property rights.

1.4. Weaknesses and Strengths of Turkish Industry

In addition to inadequate capital accumulation, inability of maintaining macroeconomic stability, chronic high inflation rate, high taxes, high cost of capital and basic industrial inputs, ineffectiveness to keep pace with technological developments, inefficiency in innovation and new technology creation, are the factors adversely affecting the competitiveness of Turkey.

In recent years, structural problems have been among the main sources of macroeconomic instability in Turkey. Besides, cost for financing and investments of the private sector has been increased, because of the high level of domestic borrowing of the public sector. Aggravating problems in public finance and persistent high inflation have had adverse effects on economic performance, causing growth to fluctuate and remain below potential.

More specifically, excessive bureaucracy, inconvenient investment climate, insufficient R&D expenditure as well as inadequate design and brand creation, barriers in access to finance, inefficient marketing, small scales of economy, low productivity and incompetence in quality and environmental awareness are some of the reasons behind the weaknesses of industry.

Small-sized industrial enterprises are facing problems in the fields of productivity, quality, marketing, technical knowledge and financing, as a result of their limited capacities and disorganised structure. In addition, unregistered employment is prevalent, which, as a consequence, causes an unfair competition environment.

On the other hand, primary factors that promote Turkey's competitiveness in foreign markets are its natural resources, economic integration with EU, geographical proximity to the EU market, Central and Eastern European Countries, CIS and Middle East countries, trained work force, well established industrial base, the progress achieved in infrastructure and telecommunication systems, together with the existence of a large domestic market and the liberal economic policies in force.

Furthermore, the current economic programme and structural reforms aim to remove the persistent high inflation rates by reducing inflationary expectations, to increase the competitiveness of the economy, to use resources more efficiently, to strengthen the market mechanism and to enhance the role of the private sector in the economy. Therefore, these reforms and policies are also expected to use the existing potential and create new opportunities to industrial sectors.

2. THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK

Many aspects of the business environment in which enterprises operate in the domestic market are dependent on and affected by existing institutions and structures. The framework structure and the efficiency of the system, in which businesses are embedded, deeply influence their performance. Several institutions have been involved in the formulation and implementation of industrial policies. The specific roles of related institutions are given below.

SPO is responsible for the long-term development plans and annual programmes, in which industrial policy is one of the key subjects. During the preparation of the development plans, SPO consults all relevant public and private institutions and organisations to formulate the industrial policy, and coordinates ministries and public institutions to ensure the efficient implementation of the industrial policy. Moreover, it monitors and evaluates the progress and if required, recommends necessary amendments to that policy.

Main functions and authorities of Ministry of Industry and Trade are to facilitate the determination of industrial policies according to the current economic and technological conditions, to provide and encourage rapid and stable development of industry through the targets and policies envisaged by development plans and programs, to establish and control small scaled industrial estates and organized industrial zones and to provide credits, to allocate land for investors in organized industrial zones, to give permission for the establishment of Technology Development Regions, to hold records of the industrial enterprises, to carry out market surveillance by monitoring and controlling the domestic market, to take the protective measures for the protection of consumer' health, safety and economic interest, to make legal arrangement regarding the organization of artisans and craftsmen.

Other main public and private bodies involved in that process and their corresponding functions are as follows:

- Undersecretariat of Treasury (determination of investment incentives system, and implementation of the system, policy formulation, regulation and promotion of foreign investments)

- Undersecretariat of Foreign Trade (coordinating and supporting foreign trade activities, regulating export incentives and determining principles and policies concerning the establishment, management and operation of free zones)
- Privatisation Administration (decision making and implementing necessary procedures for privatisation)
- Small and Medium Industry Development Organisation (KOSGEB) (assistance for R&D activities; offering laboratory, supervision and design services; assistance for quality improvement, sectoral improvement and development, offering consultancy and training services for marketing and employment creation)
- The Scientific and Technical Research Council of Turkey (TÜBİTAK) (formulation of science and technology policies and promoting and coordinating R&D activities)
- Competition Board (carries out examinations and investigations concerning infringements of competition, grants, exemptions and negative clearance certificates, gives permission to mergers and acquisitions and takes necessary measures in the context of competition law)
- Eximbank (supporting foreign trade)
- Turkish Standards Institution (TSE) (Preparing Turkish standards, product and system certification, calibration, industrial metrology at national level)
- Turkish Patent Institute (performing registration and carrying out procedures for protection of such industrial property rights.)
- Turkish Accreditation Agency (Accrediting the local and international bodies rendering laboratory, certification and inspection services, ensure them to operate in accordance with established national and

international standards, and thereby ensuring international recognition of product/service, system, personnel and laboratory certificates.)

- The Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade and Commodity Exchanges of Turkey (TOBB), Turkish Industrialists' and Businessmen's Association (TÜSİAD), The Confederation of Turkish Craftsmen and Tradesmen (TESK) and Sectoral Producers' Associations are private sector institutions that cooperate with public decision makers and institutions formulating industrial policy and related measures in corresponding areas.

3. OBJECTIVES AND POLICIES

The main target of long-term macroeconomic policies is to provide sustainable economic growth, to decrease the inflation rate to the level of EU requirements and to increase the competitiveness of the economy.

For this purpose, great importance has been attached to the achievement of macroeconomic stability and realization of structural reforms. Within the applied economic program, structural reforms including agricultural subsidy, social security, public fiscal management and transparency, tax policy, privatisation and control and supervision of banking system is being implemented. Furthermore, the government has implemented the Urgent Action Plan, which includes specific measures related to industry.

It is also foreseen that improvements to be achieved in other areas of the economy will contribute to the sustainable development of the industry.

Industrial policy will be constituted by taking into consideration three main components of growth; namely innovations, investments and exports.

The problems of industrial sectors will be solved by action plans based on flexible and sector oriented reforms in the light of the proposals and priorities of the sector representatives. In this framework, objectives and policies related to the development of industry are given below.

3.1. Main Objectives

The main objective for the improvement of industrial sectors emphasized in the Eighth Five Year Development Plan is to increase competitiveness and productivity of the industry, and to promote and maintain sustainable growth within an outward oriented structure, in the face of increased global competition. This objective will be achieved within the framework of market principles and in compliance with international agreements.

The industry shall have a structure, in which it will utilise, as possible, domestic resources, produce in compliance with environmental norms, take into consideration consumer health and preferences, use well-qualified labour, apply a strategic management approach, attach importance to R&D, generate technology, create original designs and trademarks and thus take its proper place in international markets.

Special importance shall be attached to supporting small and medium sized enterprises, improving innovation system and encouraging new entrepreneurs.

Within the framework of the development plans and international commitments of the country, main objective of incentive policies is the promotion of both domestic and foreign investments in order to decrease the regional disparities, to increase the competitiveness of the industry and to generate new employment opportunities.

3.2. Principles and Policies

3.2.1. General Policies

Information and technology intensive industries such as defence and aviation, machinery, chemicals, electronics, software and biotechnology will be promoted, the use of advanced technologies in industry will be increased and the competitiveness of traditional industries will be enhanced.

Importance shall be attached to improving the administrative and financial structures of companies, to ensuring widespread utilisation of new technologies, information technologies, flexible production and supply planning systems in the

production process and to promoting inter-company collaboration at the national and international level.

Priority shall be given to increase the competitiveness in the field of information and communication technologies, which are strategically important.

Taking into consideration its increasing importance in the world, widespread use of electronic trade shall be accelerated.

Necessary infrastructure to facilitate the improvement of strategic sectors and their orientation to foreign markets will be supported.

The restructuring process in industry will be accelerated in the light of national development goals and strategies. Available means and capacities, market opportunities and long-term competitiveness will be taken into consideration when determining priorities of target industries. Rights for patents, brands and industrial designs will be protected and investments in the area of industrial property rights will be supported.

The State will enhance its role of supporting industry, regulating and monitoring the market within the framework of international rules. Whereas, excluding certain strategically important fields, the State will continue its withdrawal from the industrial sector. In that respect, special importance will be given to privatisation activities.

In investments, the main purpose is to direct public and private sector resources into rational and complementary investment areas. In line with this policy, public sector investments will be intensified mainly on economic and social infrastructure. Private sector shall be encouraged to carry on with its activities while increasingly investing in areas where public sector has withdrawn. It is of great importance that private sector gives emphasis to investments, which aim at creating high value added, enhancing competitiveness, increasing employment, productivity and exports and enabling development and/or transfer of appropriate technologies. In order to guide private sector to make rational decisions, improvement of industrial database for Turkey in enterprise level is important.

Approximation of industrial legislation with the EU acquis shall be continued in line with the target of membership to the EU and cooperation in the fields of capital, technology and trade shall be improved.

Reduction of excessive legal requirements concerning employment shall reduce total labour costs, decrease unregistered employment and increase efficiency in the economy.

3.2.2. Increasing Exports

In order to increase exports, importance shall be given to increase competitiveness and to realise a transition in export structure in line with the trends in world trade.

Increasing competitiveness of industry in foreign markets will be considered together with comparative advantages, opportunity costs, terms of trade and importance of free trade.

Standardization along with compliance to relevant technical legislation within the framework of global and regional integration efforts will increase competitiveness and market share of Turkish firms in international markets, eliminating technical barriers to trade.

In this respect, policies ensuring a transition of the industrial structure from consumer goods, raw material and labour intensive goods to information and technology intensive goods and increasing market share by creating new technologies shall be considered.

Providing sufficient resources to the credit, guarantee and insurance mechanisms of Eximbank, will support export financing. Moreover, for sustainable growth in exports, promotion of industrial products in foreign markets and creation of Turkish brands will be supported.

Sectoral Foreign Trade Companies shall continue to be encouraged in order to adjust SMEs to the fierce competition conditions of international markets and alleviate shortcomings in international marketing, promotion and commercial

information. Moreover, necessary consulting and support services shall be provided for marketing and export activities of SMEs.

The practice of granting the status of “Foreign Trade Capital Companies” to companies which are highly organized and specialized in the fields of international trade and marketing shall be continued in order to encourage these companies to maintain their role of leadership for the increase in exports.

Related institutions shall provide up-to-date country-based data on sectors and products of international markets and on international trade and competition rules. Exporters shall have easy access to these data.

3.2.3. Promoting Investment

In the manufacturing industry, investments in R&D especially with respect to information and communication technologies, new product and technology generation, protection of the environment, improvement of SMEs, creation of employment and decreasing regional disparities should be supported. In that respect, investments in industrial zones and technoparks should be encouraged.

Utilisation of more effective instruments, reduction of bureaucracy and enhancing transparency, generality and impartiality will be the basic principles in supporting investments.

Importance shall be given to the contribution of foreign direct investments to production capacity, technological capacity and competitiveness of the industry. In this respect, competitive projects with a high value-added shall be encouraged.

3.2.4. Raising Technological Capacity and R&D

Framework conditions that are more conducive to private investment in R&D, as well as ensuring better use of public financing for industrial research should be provided.

In order to enhance the technological potential of industry, improvement of university-industry collaboration, establishment of technological support and

development centres, new technoparks and technology institutes will be encouraged. Furthermore, the existing R&D supports shall be increased.

Technology Development Regions will be established for the purposes of integrating and enhancing the scientific and technological infrastructure capacity of universities, private and public sector, adapting the SMEs to the new and advanced technologies and developing new product and production processes.

R&D activities in the fields of advanced applications such as, information and communication technologies, new materials, aerospace and space technologies, nuclear technologies, oceanography, technologies on utilising and exploiting undersea potentials and clean energy technologies, especially biotechnology, genetic engineering and software development shall be supported.

Joint R&D activities with university-public-private sector cooperation shall be encouraged.

The industrial property system in Turkey shall be improved and training and promotion programmes shall be organized to that end.

The public procurement policy shall be oriented towards improving the scientific, technological and industrial potential of the country.

Innovation capabilities of the enterprises will be expanded through training, and international cooperation.

The share of R&D investment in GDP should be increased to 1.5 % and the number of full time-equivalent R&D personnel per 10 thousand economically active people should be increased to 20.

3.2.5. Increasing Quality and Productivity

Productivity and quality improvement at national level shall be ensured through cooperation of public and private sector and non-governmental organisations. To this end, implementation of total quality management practices together with awareness raising and training activities shall be realized.

Widespread adoption and efficient use of information and communication technologies, which helps productivity increase in all industrial sectors, will be ensured.

Quality certification and total quality management activities as regards their contribution to the increase in efficiency and competitiveness shall be supported through state aids in accordance with international rules.

Increasing the quality and efficiency awareness of both producers' and consumers' sides, creation of a national quality image as well as effective implementation of product safety provisions are crucial for meeting the changing consumption demands and gaining easy access to international markets.

3.2.6. Improving Labour Force

The qualifications of the labour force shall be improved in order to increase international competitiveness and ongoing training activities shall be strengthened in line with technological developments.

Importance shall be given to improve the vocational and technical formal and informal education in order to fulfill labour force needs of the economy.

New organisational models shall be developed to enable practical cooperation with the business environment in order to increase the effectiveness and productivity of vocational and technical education.

Labour Legislation shall be harmonised with international norms and standards, particularly with the norms and standards of the ILO and the EU.

3.2.7. Improving SMEs and Entrepreneurship

The business environment should be conducive to the creation, growth and development of SMEs and to entrepreneurial activity in general.

The main objective of SME policy is to improve the productivity of the SMEs, to increase their share within total value added and to enhance their international competitiveness.

As Turkey has ratified the European Charter for Small Enterprises in April 2002, significant attention will be given to the principles stated in the Charter.

It is of great importance to develop the SMEs, which have positive impacts on creating a competitive market, increasing employment, development of entrepreneurship and improvement of income distribution.

SMEs will be supported by new financing instruments and institutions, which are compatible with the capital and financial markets. SME Investments Partnership Company has been established under the leadership of TOBB, aiming at providing financial support and consultative services for SMEs at start up, development and enlargement stages. Credit Guarantee Fund is another support facility for SMEs and as of the end of 2002; the number of SMEs receiving guarantees amounted to 631. The utilisation of financing facilities such as credit guarantee funds, risk capital, financing investment partnerships, asset investment partnerships shall be extended.

The number of KOSGEB centres will be increased, especially in less developed regions, more efficient utilisation of resources will be ensured, relations among producers will be strengthened and the product ranges will be expanded, in line with industrial policies.

The Chambers of Industry and Trade shall be reorganized to operate as business centres for the business environment and SMEs.

Support to SMEs will be provided for enhancing the level of technology and raising product quality, increasing productivity, facilitating access to information, guidance and consultancy services, integrating producers and suppliers, improving cooperation among enterprises and increasing electronic commerce facilities. Modern management techniques will be ensured for SMEs. The SMEs shall be motivated for mobilising local resources.

Information shall be provided to SMEs in order to direct them towards exports. In addition, enterprises operating in the same fields will be supported to form export-

oriented partnerships. Partnerships with foreign companies shall also be encouraged.

With the help of the Small and Medium Size Enterprises Information Network Project (KOBINET), SMEs and their products have been introduced to foreign markets and initial steps have been taken for the encouragement of electronic commerce.

Long lasting relations based on collaboration will be emphasized in order to increase the competitiveness of assemblers and suppliers as a whole.

SMEs shall be oriented towards R&D activities and their collaboration with universities within technoparks shall be ensured.

Encouragement of entrepreneurship and improvement of the business environment will be enhanced by simplifying legal and administrative rules and procedures applicable to enterprises, mainly to SMEs.

Entrepreneurship training will be expanded and entrepreneurship and business start-up shall be supported through financial and consultative measures.

Furthermore, promotion and training activities will be intensified to increase patent and industrial design applications made by SMEs.

Enterprises engaged in the production of traditional handicrafts shall be supported at investment and marketing stages.

3.2.8. Organized Industrial Zones, Industrial Estates and Industrial Zones

Attention shall be paid to stimulating local entrepreneurship and expanding organised industrial zones. Organized industrial zones with necessary infrastructure will be developed in medium size cities in order to benefit from the positive impacts of industrialisation on urban development.

The system of Industrial Zones will be implemented for the purpose of increasing technology transfer, foreign direct investment, employment and decreasing the bureaucracy in investment procedures.

Establishing of waste recycling plants in Organised Industrial Zones will be supported where appropriate treatment plants are set up.

In addition to the Organised Industrial Zones and Small Industrial Estates, which have important functions in the formation of new industrial centres, Specialized Industrial Zones will be established.

In order to foster clustering in Organized Industrial Zones, Industrial Zones and Industrial Estates, new policies and strategies will be considered.

3.2.9. Achieving Sustainable Development

Sustainable development has three aspects, economic, social and environmental. The main aim is to ensure economic and social development by protecting human health, ecological balance and cultural, historical and aesthetical values.

Importance shall be attached on public reconciliation and participation towards a solution of environmental problems.

In order to integrate environmental policies with economic and social policies, economic means shall be utilised.

For the prevention of air pollution, emission factors shall be determined in all sectors and an emission inventory shall be drawn up.

Environmentally friendly technologies shall be given priority in the determination of industrial policies and new industrial investments. Local manufacturers shall be informed and encouraged to use them.

Arrangements shall be made towards increasing the effectiveness of the Environment Impact Assessment (EIA) process.

3.2.10. Establishing Competition

Among the objectives of the competition policies is to protect competition by preventing abuse of dominant position by dominant undertakings and prohibiting the agreements, decisions and practices which prevent, restrict or distort competition within the markets for goods and services.

Mergers and acquisitions shall be assessed to avoid creating or strengthening a dominant position as a result of which competition is significantly impeded within a certain market. The assessment of mergers and acquisitions takes into consideration the internationalisation of markets in line with the developments experienced in world trade as a result of rapid globalisation.

The existing legislation will be implemented effectively to ensure that imports do not cause unfair competition and do not harm the consumers and the environment. New arrangements and amendments shall be made when required.

3.3. Sectoral Policies

First of all, it is important that sectoral policies do not lead to distortions in any market and business environment. The aim is to establish a competitive sectoral structure parallel to the developments in global industry.

With regard to agro industries, it is targeted to improve agriculture-industry cooperation and integration led by the private sector in order to increase high value added production and to establish a competitive structure.

In order to ensure food safety, the food control infrastructure and functions of the public sector in this respect shall be improved. Within the same scope, in order to ensure harmony with the EU legislation and WTO provisions it will be essential that quality and hygiene systems be widely used by the industry, from the supply of raw material to the marketing stage.

In the textile sector, special importance shall be given to design, collection type production, promotion and marketing activities, in order to gain a greater share from the world markets by sustaining competitiveness, activating idle capacities and

diversifying the markets in an environment where competition will further be increased with the liberalisation of the world textiles and clothing trade by the year 2005. Considering the difficulties in creating brands within a short period of time, it is important to create an image of high quality Turkish goods at first.

Necessary investments for gasoline and diesel fuel production, consistent with EU norms, shall be realised.

In order to meet petroleum products demand, construction of a new refinery plant within the country will be encouraged.

In iron and steel industry, special importance should be given to restructuring investments that aim at balancing the production-consumption figure for long and flat products.

Through increased supports for new product development in fields with high value added, the electronics industry will gain a greater share from the global markets.

In the automotive industry, it is important to set up a structure, which enables economies of scale, implementation of new technologies and export - based and sustainable competitiveness.

Studies on opening up the railway vehicles industry, which is still operated by public companies, to the private sector will be initiated. Furthermore, a structure, which follows technological developments, creates designs, meets domestic demand including intra-city railway systems and is oriented towards exports, shall be established.

In the ship building industry, special importance will be given to the production of coaster ships.

In the defence industry, in order to meet the local demand in a stable and safe manner, the aim is to develop local production, which is open to competition, has export potential, is capable of generating technology and is integrated in the domestic industries. The technological capacity of the country shall be utilised to the greatest extent for developing the national defence industry.

Some legal and administrative measures are listed in the annex with a specific time frame, corresponding responsible institutions and their purposes. These are the priority measures stated in official documents. Additional measures will be introduced in the future in a dynamic manner when necessary.

4. COOPERATION WITH EU ON INDUSTRY

During the period of accession preparations to the EU, while realising harmonisation requirements and taking into consideration the customs union, the need for structural adjustment should be taken into account and relevant measures for restructuring the enterprises and increasing competitiveness should be put into operation. The financial support of the EU is necessary in this process.

Approximation of legislation with the EU acquis will continue. Together with legislation alignment and institution building, industrial enterprises should be sufficiently informed and familiarized with EU practices.

National quality infrastructure required for the implementation of the Technical Legislation should be developed.

Turkish firms should comply with the rules and practices of the EU in the field of environment.

For these purposes, support is required for enterprises so that their investments for restructuring and modernisation can be stimulated which in turn will contribute to their adaptation to a competitive environment, for the adoption of technical legislation and corporate level quality upgrading in facilitating access to the internal market, and for facilitating adoption of the environmental requirements of the Community.

In order to improve the financial environment for SMEs, new credit facilities, development of risk capital, investment financing and guarantee funds, and development of special financial instruments including technical assistance are required. SMEs should be provided with consulting services for using international funds, especially EU funds.

In order to foster R&D activities of local entrepreneurs and institutions, active participation in the EU Framework Programmes should be ensured.

Measures for diversification and reinforcement of industrial base and developing human resources necessary for the transition process should be supported.

ANNEX: LEGAL AND ADMINISTRATIVE MEASURES

Legal Measures	Duration	Responsible Institutions	Purpose
Law on State Aid Monitoring and Control will be enacted and an authority for monitoring and control will be established.	2003	State Planning Organisation.	Monitoring, control and evaluation mechanisms shall be made effective in order to ensure new and existing individual aid programmes comply with EU state aid rules.
Public support measures will be rearranged.	2003	Undersecretariat of Treasury	Amendments shall be made in financial legislation and incentive system to enable adaptation of tax incentives for all investments automatically, to reduce bureaucracy and to promote investment.
Free land plots will be allocated to investors.	2003	The Ministry of Industry and Trade	Unallocated land plots in organized industrial zones in priority development regions will be given to the investors at no cost.
Regional classification for state aids will be revised.	2003	Undersecretariat of Treasury	Regional classification for state aids will be revised according to the new NUTS classification and regional supports will be evaluated as such.
Activities of SMEs will be supported.	2003	Undersecretariat of Treasury, Small and Medium Industry Development	Low-cost credits will be provided to SMEs as investment and operating capital. Necessary arrangements shall be made in order to solve guarantee and mortgage

Legal Measures	Duration	Responsible Institutions	Purpose
		Organization (KOSGEB)	problems of SMEs. The risk capital system will be improved. Legal arrangements shall be made to strengthen the Credit Guarantee Fund, to extend its usage and to increase the contribution of its partners.
Input costs of the firms will be reduced.	2003	Undersecretariat of Foreign Trade	In order to increase competitiveness, cost of main inputs such as energy, communication and employment will be reduced.
Export credit system will be improved.	2003	Undersecretariat of Foreign Trade	The financial structure of Eximbank will be improved, bureaucratic transactions will be simplified and measures will be taken for problems related to guarantees given by commercial banks.
National brand creation shall be encouraged.	2003	Undersecretariat of Foreign Trade	In order to increase value added, the firms that export under their own brands will be promoted.
Scope of the current legislation in R&D will be extended.	2003-2005	Undersecretariat of Foreign Trade Undersecretariat of Treasury TÜBİTAK	R&D activities will be further promoted.

Legal Measures	Duration	Responsible Institutions	Purpose
In the food industry, Communiqués based on the Turkish Food Codex shall be completed and put into force.	2003-2005	The Ministry of Agriculture and Rural Affairs The Ministry of Health	The international standards accepted by FAO Codex Alimentarius Committee has been taken as a basis in the preparation of national legislation in order to adopt the European food quality standards. The harmonisation process is continuing.
Arrangements for the establishment of the Turkish Drug Institution will be made.	2003-2005	The Ministry of Health	Arrangements shall be made for the establishment of the Turkish Drug Institution responsible for authorisation, testing and monitoring activities related to different kinds of products.
Principles of the university-industry cooperation will be rearranged.	2003-2005	The Ministry of Industry and Trade The Council of Higher Education	The principles of the university-industry cooperation shall be rearranged so as to include research companies.
Arrangements on the establishment of a Legal Metrology Institute shall be completed.	2003-2005	The Ministry of Industry and Trade	Efficient utilization of the system of legal metrology will be provided.
“Reform Programme for the Improvement of the Investment Environment in Turkey” will be implemented.	Ongoing	Undersecretariat of Treasury	The Government of Turkey has initiated a comprehensive reform programme to streamline the investment environment and to attract more private direct domestic and foreign

Legal Measures	Duration	Responsible Institutions	Purpose
			investment. Thus, administrative obstacles encountered in realization of investments will be prevented and unnecessary and repeated bureaucratic transactions will be removed.

Administrative Measures	Duration	Responsible Institutions	Purpose
2003 privatisation programme shall be implemented.	2003	Privatisation Administration	The Government has announced a privatisation programme for 2003 that includes privatisation activities amounting to 4 billion US Dollars.
A privatisation strategy and calendar will be determined for State Economic Enterprises (SEEs) that are not included in the current scope of privatisation.	2003	State Planning Organization	SEEs that are not included in the current scope of privatisation will be classified into three groups according to their activities and the role in the market: <ul style="list-style-type: none"> - SEEs operating under market rules will be privatised within a short period. - SEEs that are monopolies or dominate the market will be privatised after necessary measures are taken. - Privatisation of SEEs that carry out agricultural support activities will be considered together with agricultural policies.
A commission for the evaluation of state aids will be established.	2003	State Planning Organization	A Special Ad Hoc Committee for the preparation of an inventory of all state aids, for the evaluation of their effectiveness and to make suggestions has been established and is continuing its activities.

Administrative Measures	Duration	Responsible Institutions	Purpose
Measures will be taken in order to solve financial difficulties of the firms due to the economic crisis and insufficient capital.	2003	Undersecretariat of Treasury	In order to solve the problems between the firms and banks due to economic crises, Istanbul Approach and Anatolian Approach will be implemented.
A strategic planning activity for exports will be performed.	2003	Undersecretariat of Foreign Trade	To cope with negative effects of globalisation, to avoid sectoral and regional dependence and to determine the competitive edges for Turkey, a strategic plan for exports will be prepared with the participation of the private sector. Export incentive system will be revised according to the long-term strategy.
A restructuring plan for Turkish iron and steel industry will be prepared.	2003	Undersecretariat of Foreign Trade	A project has been initiated with the assistance of the European Commission for preparation of a National Restructuring Plan in order to extend the grace period for granting public aid to Turkish steel sector.
Proper conformity assessment and market surveillance system will be established.	Ongoing	All related bodies	The ongoing work on establishment of a proper conformity assessment and market surveillance, concerning all the product groups by the EU technical legislation to be harmonised, will be accelerated.